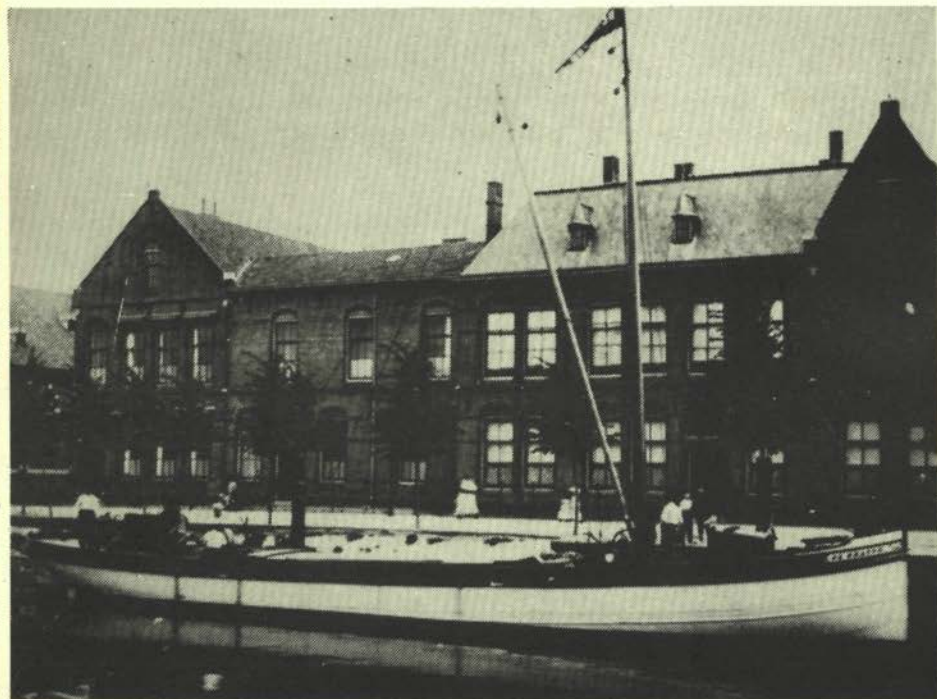

nummer 34
januari 1986

TIJD-SCHRIFT

HISTORISCHE VERENIGING VLAARDINGEN

Binnenkort verschijnt in een beperkte oplage:

Vlaardingse geslachten van 1500 tot 1750

door H.den Boer.

In ca 180 pagina's komen 12 genealogieën aan bod van vooraanstaande vlaardingse geslachten (o.m.Both, Hoogendam, Ketelaar, Speck) met bronvermelding en een persoonsnamenindex, over een periode waarin de bekende genealogische archiefbronnen niet of in slechts zeer beperkte mate aanwezig zijn.

Intekening is mogelijk door u schriftelijk aan te melden bij de Historische Vereniging Vlaardingen, p/a Plein Emaus 5, 3135 JN Vlaardingen. De intekenprijs bedraagt f 14,50, na verschijning (ca april 1986) bedraagt de verkoopprijs f 17,50, exclusief verzendkosten (f 5,25).

Omslag:

Het R.K.Liefdesgesticht aan de Hoflaan ca 1910.

TIJD - SCHRIFT

Nummer 34, januari 1986.

HISTORISCHE VERENIGING VLAARDINGEN

INHOUD

Voorwoord van de commissie Tijd-Schrift.	2
Van de voorzitter.	3
Konvokatie Algemene ledenvergadering 1986.	5
Notulen Algemene ledenvergadering 1985.	7
Jaarverslag en overzicht activiteiten.	12
Commissieverslagen.	22

A.J.Kremers

Geschiedenis van de Rooms Katholieke Parochies 2.	27
---	----

A.A.Pietersen en M.A.Struijs

Geschiedenis van het Rooms Katholiek onderwijs in Vlaardingen.	53
--	----

T.van Geest-Pietersen

Aug.A.Boudens.	81
----------------	----

H.H.M.Boudens

Publikaties van Aug.A.Boudens.	83
--------------------------------	----

Arie A.J.de Wolf

De Sint Willibrordusschool aan de Boslaan was een school voor jongens en meisjes.	87
---	----

Rectificatie.	92
---------------	----

Boekaankondiging.	93
-------------------	----

Barendina's weeklacht.	95
------------------------	----

Resterend winterprogramma.	98
----------------------------	----

Aan de leden,

In het 10e Tijd-Schrift in successie dat door de huidige commissie is samengesteld, vindt u zoals gebruikelijk het jaarverslag van het sekretariaat, maar ditmaal ook verslagen van enkele commissies. Wij hopen ook die jaarlijks te gaan opnemen.

Verder vervolgen en besluiten we in dit nummer de geschiedenis van de R.K.Parochies in Vlaardingen, waarvan we een jaar geleden het eerste deel publiceerden dat handelde over de Joh.de Doperkerk aan de Hoogstraat. Dat artikel bleek in de loop van 1985 uitstekend van pas te komen bij de actie tot behoud van de toren van die kerk. In dit nummer ook artikelen over andere aspecten van het Rooms Katholiek leven in Vlaardingen, zoals de bejaardenzorg en het onderwijs. Omdat verschillende schrijvers dezelfde gegevens over een bepaald onderwerp aandroegen, is het ene artikel aangevuld met gegevens uit het andere en andersom, om het aantal herhalingen te beperken.

Graag wijzen wij u nog op de konvokatie voor de ledenvergadering en op het resterende winterprogramma.

Tot slot wordt u opgeroepen uw artikelen en verdere kopij voor het Tijd-Schrift van september 1986 bij het redactieadres in te leveren vóór 1 juli 1986.

Voor de 10e maal wensen wij u veel genoegen met dit Tijd-Schrift.

P.M.J.van den Berg-Man in 't Veld.

E.C.van der Vlis-Dijkema.

M.A.Struijs.

VAN DE VOORZITTER.

Het gaat goed

met de Historische Vereniging Vlaardingen! Het ledenaantal is nog steeds stijgende, het bezoek aan de lezingenavonden is plezierig groot en de publikaties vinden doorgaans een goed onthaal.

Voor het bestuur zijn deze positieve signalen bijzonder verheugend, immers, wie zich ergens voor inzet, die is blij met goede resultaten.

Voor het bestuur zijn deze positieve signalen echter ook een bron van zorg. Immers, hoe handhaven we de huidige kwaliteit zonder dat het geheel ons boven het hoofd groeit? Nu is dat in feite niet alleen een zaak voor bestuursleden, maar ook voor de leden van onze commissies, ja eigenlijk voor **alle leden** van de Historische Vereniging. Primair zullen we met elkaar er voor moeten zorgen dat er voldoende mensen zijn die daadwerkelijk meewerken aan het goed functioneren van de organisatie van het verenigingsleven. Aanvulling en vervanging van de commissies vraagt blijvende aandacht. Zo hebben we thans dringende behoefte aan:

- versterking van onze lezingencommissie.

Dat vraagt meedenken over de inhoud en meewerken aan de organisatie van de lezingenavonden.

- uitbreiding van de interviewcommissie.

Dat vraagt het voeren van gesprekken met voor de historie van Vlaardingen interessante personen en het op papier vastleggen van deze "oral history".

- uitbreiding van de commissie Tijd-Schrift.
Dat vraagt medewerken bij het verzamelen en beoordelen van bijdragen voor ons periodiek.
- ondersteuning van de Jaarboekcommissie.
Het gaat hierbij met name om personen die in het bezit zijn van een schrijfmachine en de gelegenheid hebben teksten uit te typen. Dat vraagt met een redelijke snelheid vrijwel foutloos kunnen typen.

De tijd die met één en ander gemoeid is, is over het algemeen beperkt. Er moet echter wel op gerekend kunnen worden!

Wilt u meer weten? Informeer dan eens bij u bekende bestuurs- en commissieleden, of neem contact op met de secretaresse mevrouw Leerdam (telefoon 74 80 25) of met ondergetekende (telefoon 74 13 16). Dezelfde personen zijn uiteraard ook van harte bereid uw naam te noteren wanneer u wilt meewerken.

Naast deze organisatorische versterking is ook een inhoudelijke bredere basis zeer gewenst. Ik bedoel hiermee dat het zelf bezig zijn met de historie er voor zorgt dat steeds meer gegevens worden geordend en ter beschikking komen. Dat levert dan weer bijdragen op voor onze publikaties en lezingenavonden.

Lid zijn van de Historische Vereniging zou voor meer mensen eigenlijk moeten betekenen niet alleen te consumeren maar ook te produceren. En, die producten openbaar te maken opdat collega-onderzoekers er van mee kunnen profiteren. Zo wordt ons draagvlak groter en kunnen wij blijven zeggen:

"Het gaat goed met de Historische Vereniging Vlaardingen!

K.W.van Netten.

KONVOKATIE

Het bestuur van de
HISTORISCHE VERENIGING VLAARDINGEN
nodigt de leden uit tot het bijwonen van de
Algemene Ledenvergadering
te houden op maandag 24 februari 1986 in de zaal van de
Bethelkerk, Burg.Verkadelsingel 26 te Vlaardingen.
Aanvang 19.30 uur.

Agenda

1. Opening door de voorzitter.
2. Ingekomen stukken.
3. Notulen van de Alg ledenvergadering van 26 febr.1985.
4. Jaarverslag sekretariaat.
5. Verslag kascommissie en benoeming nieuwe kascommissie
6. Financieel verslag 1985 en begroting 1986.
7. Bestuursverkiezing.*
8. Mededelingen van het bestuur.
9. Rondvraag.
10. Sluiting.

Na de pauze zal de heer E.T.J.Eikema de avond verder verzorgen door ons te vertellen over "Het bestuderen van bedrijfsgeschiedenis, onderzoek en het schrijven van een artikel". Dit aansluitend op zijn artikel in het Historisch Jaarboek 1984 "van Bloemfabriek tot Pelmolen". Het belooft een leerzame avond te worden vooral voor a.s. "geschiedschrijvers".

*** Bij het agendapunt bestuursverkiezing:**

Aftredend zijn: de heer K.W.van Netten, de heer W.den Breems en mej.H.Leerdam. Allen zijn herkiesbaar.

De heer F.W.Assenberg heeft de wens te kennen gegeven zijn functie als bestuurslid neer te leggen.

Het bestuur heeft het genoegen u reeds nu als kandidaat bestuursleden voor te kunnen stellen: mevrouw S.W.van der Velden-Van Hees, Hazelaardreef 65 en de heer K.J.Hart, Prins Bernhardlaan 12. Mevrouw Van der Velden is 43 jaar oud en voor de vereniging geen onbekende want zij werkte enige jaren bij het Stadsarchief, waar zij zich bezig hield met de samenstelling van enkele kronieken voor het Historisch Jaarboek. De heer Hart is 48 jaar oud en is public relations adviseur van beroep.

Tegenkandidaten kunnen schriftelijk of telefonisch bij het sekretariaat ingediend worden tot uiterlijk 17 februari 1986. Van hen moet dan bekend zijn dat zij een eventuele benoeming zullen aanvaarden.

NOTULEN VAN DE ALGEMENE LEDENVERGADERING

**gehouden op dinsdag 26 februari 1985 in zaal Maassluisse-
dijk 7 te Vlaardingen.**

De voorzitter, de heer K.W. van Netten, opende deze vergadering en heette ons allen welkom. Het jaarverslag van de secretaresse geeft, aldus de voorzitter, reeds een goed overzicht van de belangrijkste zaken uit het afgelopen verenigingsjaar. In het jaar 1984 was de Historische Vereniging Vlaardingen duidelijk present.

Toch wilde de voorzitter enige accenten leggen op een paar onderdelen van de activiteiten van de H.V.V. en noemde als eerste punt de Manifestatie n.a.v. "t Gat in de Markt". De belangstelling voor dit gezamenlijke gebeuren, waaraan we met een tweetal andere organisaties hebben deelgenomen, was groot. Voor wat betreft onze vereniging kan gesteld worden dat als gevolg van onze deelname er veelbelovende kontakten aan het groeien zijn, met name in de richting van de gemeentelijke overheid. We hebben goede hoop, aldus de voorzitter, dat de H.V.V. vanuit haar eigen invalshoek meer betrokken zal gaan worden bij zaken als stadsvernieuwing en monumentenbeleid.

Vervolgens vestigde de voorzitter de aandacht op het industrieel erfgoed dat Vlaardingen nog rijk is. Als gevolg van de lezing op 27 maart 1984 is een plaatselijke werkgroep in oprichting. De start is wat minder snel gegaan dan we verwacht hadden, maar dat is het gevolg geweest van beperkte mankracht en dreigende overbelasting van geïnteresseerden.

Het jaarboek 1984 mag weer gezien worden en is het lezen waard. De samenwerking tussen H.V.V. en het stadsarchief verloopt plezierig, al hebben we zorgen voor de toekomst

voor wat betreft de "Kronieken". De archiefmedewerkster die dit verzorgde is vertrokken en als gevolg van het gemeentelijk bezuinigingsbeleid is er geen nieuwe persoon aangesteld. De samenstelling van deze voor het Historisch Jaarboek toch onmisbare rubriek vereist meer dan een achternamiddag wat krantenknipsels ordenen. Het is een veeleisende aktiviteit, zowel wat betreft tijd als kennis van zaken. Niettemin hopen we in goede samenwerking met de heer Poelstra en de zijnen tot een aanvaardbare oplossing te komen.

Tenslotte memoreerde de voorzitter dat ons ledental nog steeds stijgende is en dat we kunnen spreken van een bloeiende vereniging.

Overigens werd deze vergadering bezocht door 65 leden en bestuursleden. Een bericht van verhindering was binnen gekomen van de heer Th.J.Poelstra, die ziek was.

De notulen van de vorige algemene ledenvergadering, alsmede het jaarverslag van de secretaresse werden zonder op- of aanmerkingen goedgekeurd.

Als volgend punt komt aan de orde het verslag van de kascommissie. Alvorens de leden van de kascommissie het woord te geven, moet er eerst iets recht gezet worden. Als leden waren hiervoor bereid gevonden tijdens de vorige algemene ledenvergadering de heren T.Stolk en J.A.van Ekelenburg. Per abuis is de heer Van Ekelenburg niet benaderd geworden en in diens plaats heeft de heer Drs C.L. Noordhoek zitting in de kascommissie gehad.

De leden van de kascommissie delen mede de kas in orde bevonden te hebben en de penningmeester werd décharge verleend. Daar de heer Van Ekelenburg niet aanwezig was,

hebben we aangenomen dat hij wel zitting zal nemen in de nieuwe kascommissie, tesamen met de heer K.Bouman, die als reserve stond. Tevens vonden we de heren J.Teijgeler en J.L.Verwey bereid als reserve-commissieleden te fungeren.

Het financieel verslag 1984 en de begroting 1985.

Wat betreft de post contributie vroeg de penningmeester graag snel de contributie te voldoen. Hierop inhakend deed de heer J.Anderson de suggestie, indien men niet tijdig betaalt deze leden geen Tijd-Schrift te zenden, waarop de penningmeester reageert dat na 2 aanmaningen deze leden afgevoerd zullen worden en zij dan ook niets meer ontvangen. N.a.v.de subsidie van de gemeente werd gesteld dat de toezegging voor 1985 binnen was. Verder werd het verslag en de begroting goedgekeurd.

Hierna volgde de bestuursverkiezing.

Op de konvokatie stond vermeld dat aftredend waren:

Mevr.E.C.van der Vlis-Dijkema (herkiesbaar)

de heer J.de Bloeme (herkiesbaar)

de heer J.de Ligt (niet herkiesbaar)

Toegevoegd moet worden dat de heer Mr J.van der Burg te kennen heeft gegeven aftredend te zijn en niet meer herkiesbaar. Dit om persoonlijke redenen. Als nieuw bestuurslid hebben we de heer L.J.M.Bovée, medewerker van de Gem.Archiefdienst bereid gevonden ons bestuur te komen versterken. Daar er geen tegenkandidaten waren ingediend werden allen her- en gekozen. T.a.v.de opengevallen plaats van de heer Van der Burg werd ter vergadering besloten deze plaats voorlopig vakant te laten, waarna de voorzitter de heer Bovée van harte welkom heet. Het is niet alleen prettig een geïnteresseerde, maar ook een deskundige te kunnen begroeten, gezien zijn ervaringen op

het Gemeente Archief. Voorzitter hoopt op een prettige samenwerking.

Daar de heer Van der Burg niet aanwezig was, kon van hem geen afscheid worden genomen. Echter wel van onze scheidende penningmeester, de heer J. de Ligt. Voorzitter en met hem het hele bestuur respecteert zijn besluit. T.a.v. de inbreng van de heer De Ligt, was deze niet gering. Zo heeft de voorzitter in oude Tijd-Schriften het volgende gevonden: In november 1970 kon de heer De Ligt, die tot genoegen van de vrij zwaar belaste bestuursleden bereid was de functie van administrateur te aanvaarden, zijn werkzaamheden beginnen. In mei 1972 volgde de officiële toetreding tot het bestuur en werd hij penningmeester, een functie die hij bijna 15 jaar heeft uitgeoefend. En tot volle tevredenheid van de leden, gezien de altijd weerkerende "verleende décharge". Uit eigen ervaring van dit "jonge" bestuur kwam de heer De Ligt naar voren als een waardevol penningmeester, bestuurslid en vraagbaak. "We zullen je missen op diverse manieren, maar stellen het zeer op prijs dat de plaats in de Commissie Restauratiepenning door jou vervuld zal blijven, zodat je toch een aparte bijdrage t.b.v. onze vereniging blijft leveren. Bedankt voor alles wat je deed en nog voor ons zult doen, wetend dat de H.V.V. een speciale plaats bij je inneemt". Deze woorden liet de voorzitter vergezeld gaan van enige cadeaux. In zijn dankwoord zei de heer De Ligt, dat hij feitelijk al afscheid genomen had op de laatste bestuursvergadering. Hij heeft dit werk altijd graag gedaan. Tevens wil hij iedereen bedanken voor het vertrouwen dat de leden in hem hebben gesteld en hij wenst zijn opvolger, de heer D.C.H. Ross veel succes toe. Tot slot hoopte hij dat de H.V.V. nog vele succesvolle jaren mag beleven.

Omdat de mededelingen van het bestuur reeds verwerkt wa-

ren in de openingstoespraak, werd overgegaan tot de rondvraag, waarin werd opgemerkt dat op de vorige alg. ledenvergadering het als storend ervaren werd dat de pauze zo uitliep door het verstrekken van gratis koffie aan leden en niet-leden. Het was ook niet de bedoeling geweest, aldus de voorzitter, dat aan niet-leden die dan pas aanwezig konden zijn, gratis koffie verstrekt werd. Dit punt had reeds de aandacht van het bestuur.

Een andere opmerking was dat men niet gelukkig was met de uitvoering van Tijd-Schrift nr 32. Doordat dit te dik geworden was, kon dit Tijd-Schrift niet geniet worden, zoals gebruikelijk. Hieraan zal aandacht worden besteed. Ten aanzien van een vraag betreffende de voorjaarsexcurisie wordt medegedeeld dat iedereen er aan mee kan doen, ongeacht of men autobezitter is of niet. Tijdig zullen mededelingen hierover verstrekt worden.

Na nog een beroep te hebben gedaan op de leden voor wat de bezorging van Tijd-Schrift door vrijwilligers betreft, sloot de voorzitter de algemene vergadering.

Na de pauze volgde een lezing met dia's door de heer M.A. Struijs, getiteld "Heraldiek of Wapenkunde", waarin de heraldiek in het algemeen en de Vlaardingse (familie) wapens in het bijzonder behandeld werden.

JAARVERSLAG EN OVERZICHT AKTIVITEITEN.

Leden en bestuur.

Het totaal aantal leden per 1.1.'86 bedraagt 623. In totaal zijn er in het verenigingsjaar 1985 93 nieuwe leden bijgekomen. Door overlijden verloren wij vijf leden, namelijk de heren A.den Breems, J.Sluimer, C.Vermeer, J.G.de Werd en J.J.P.de Witte. Twaalf leden hebben zelf om één of andere reden hun lidmaatschap beëindigd.

De Algemene ledenvergadering werd gehouden op dinsdag 26 februari 1985 in de zaal Maassluisdijk 7 te Vlaardingen. Op deze avond namen we afscheid van twee bestuursleden, namelijk de heren J.de Ligt en Mr J.van der Burg. Aftredend doch herkiesbaar waren: mevr.E.C.van der Vlis-Dijkema en de heer J.de Bloeme. Als nieuw bestuurslid konden we de heer L.J.M.Bovée verwelkomen, die geen onbekende voor vele leden van de vereniging was, daar hij niet alleen werkzaam is bij het Gemeente Archief, maar ook zitting heeft in de commissie Jaarboek en er tevens verschillende artikelen van zijn hand in Tijd-Schrift gepubliceerd werden. Daar er geen namen van tegenkandidaten waren binnengekomen, werden allen her- en gekozen.

Het bestuur bestaat dan uit de volgende leden:

K.W.van Netten, voorzitter.

J.de Bloeme, vice-voorzitter

Mej.H.Leerdam, secretaresse.

Mevr.E.C.van der Vlis-Dijkema, ledenadministratie en verkoop Tijdschrift.

D.C.H.Ross, penningmeester.

F.W.Assenberg.

W.den Breems.

L.J.M.Bovée.

Het bestuur heeft het afgelopen jaar 6x vergaderd.

Enige malen is akte de présence gegeven t.w.bij de opening van de expositie "Nooit weer" in het Streekmuseum Jan Anderson; bij de opening van het nieuwe pand van de Stichting Gezinsverzorging aan de Oosthavenkade en bij het 10-jarig jubileum van de Historische Vereniging Schiedam. Verder wil ik in dit kader nog noemen de Culturele dag op 1 juni 1985. Op die dag was door de H.V.V. een aantrekkelijke puzzletocht door oud Vlaardingen georganiseerd.

Op 27 november 1985 werd in het gemeente Archief in tegenwoordigheid van enkele genodigden, waaronder de auteurs, het Historisch Jaarboek Vlaardingen 1985 gepresenteerd. Het Historisch Jaarboek is, in tegenstelling tot de meeste vorige jaarboeken, gewijd aan één thema en wel aan "Vlaardingen tijdens de bezetting".

Tijdens deze bijeenkomst werd door de heer Th.J.Poelstra het eerste exemplaar uitgereikt aan de heer P.A.L.J.Daemen, auteur van het artikel over het verzet in Vlaardingen. Het boek, dat een gezamenlijke produktie is van de H.V.V. en de Gemeentelijke Archiefdienst, is nu voor de 9e maal verschenen. Het netwerk werd weer verzorgd door de heer A.P.van Toledo te Schiedam en is gedrukt bij drukkerij Spin en Van Mantgem B.V. te Amsterdam, die ook de vorige uitgave verzorgde. Het boek telt 125 pagina's en is verlucht met een aantal foto's. Voorts bevat het boek naast de gebruikelijke verslagen en de Kronieken van 1934 en 1984, samengesteld door de heer M.A.Struijs en mevrouw M.van Papeveld-Hörst een drietal artikelen, zoals reeds gezegd, gewijd aan Vlaardingen tijdens de Duitse bezetting. De heer Drs M.den Admirant behandelt de voedselvoorziening gedurende de hongerwinter van 1944-1945. Gerard van den Berg beschrijft zijn belevenissen

als kind in de oorlogstijd en de heer P.A.L.J.Daemen geeft in zijn artikel weer, hoe het de Vlaardingse verzetsstrijders, waartoe hijzelf behoorde, verging. Tenslotte geeft archivaris Th.J.Poelstra zijn visie op Vlaardingen in de bezettingstijd.

De voorzitter dankte ieder, die het jaarboek gestalte gaven en overhandigde daarbij cadeaux onder couvert en boekenbonnen.

Commissies:

Alle commissies zijn zoals steeds actief bezig. Wat betreft de samenstelling van de commissies zijn er geen veranderingen. Wel is er in het afgelopen jaar een nieuwe commissie gevormd, namelijk de Commissie Industrieel Erfgoed Vlaardingen.

Voor de goede orde volgen hieronder de namen van de leden van de diverse commissies, voorzover die niet bij hun verslag zijn geplaatst.

Commissie Restauratiepenning:

A.J.van Bommel.

L.Droppert.

J.Groeneveld.

J.de Ligt.

M.Verhoeff

M.den Baan.

J.Verhoeven.

me.j.A.van Oostrum, notuliste.

De commissie is zeer actief. Vanuit deze commissie is het bestuur geadviseerd een request in te dienen bij de

Minister van W.V.C. voor behoud van de toren van de R.K. Kerk St.Johannes de Doper aan de Hoogstraat. Dit request is inmiddels in behandeling genomen.

Helaas heeft de commissie dit jaar geen aanleiding gevonden een restauratiepenning uit te reiken.

Excursiecommissie:

P.J.Westerdijk.

F.W.Assenberg.

M.den Baan.

De commissie had voor onze leden twee excursies in petto: de voorjaars- en najaarsexcursie.

Lezingencommissie:

A.Pontier.

K.Wijnhorst.

mej.H.Leerdam.

De commissie heeft voor het seizoen 1985/1986 wederom enkele maandag- en dinsdagavonden kunnen vastleggen.

Vanaf deze plaats wil het bestuur alle medewerkers van de commissies en alle bezorgers van Tijd-Schrift en Historisch Jaarboek van harte dank zeggen voor het vele werk, dat zij in het belang van de vereniging verrichten.

Rest nog de mededeling dat inmiddels de ledenadministratie berust bij het secretariaat, Lepelaarsingel 374.

Bijeenkomsten.

Op dinsdag 22 jan.1985 werd in de zaal van de Bethelkerk door de heer J.H.van der Hout een lezing gehouden over:

Bij de foto van het bestuur van de Spaarbank.

Vlaardingen, 17 juli 1823.

Aan den Ed.Agtb.Heer President van het Bestuur der Stad Vlaardingen.

Steeds meer en meer overtuigd wordende van de nuttigheid de Spaarbank, welke in onderscheidene Steden van ons Vaderland langer of korter zijn opgericht, hebben wij reeds eenigen tijd bedacht geweest of ook in onze stad een zoodanige inrigting niet tot stand zoude te brengen zijn; en wenschten in geval wij op Uwen veel vermogenden invloed en medewerking mogten rekenen daarvan gaarne eene proef te nemen, terwijl het ons, om daarin met vrugt te kunnen slagen, zeer aangenaam zoude zijn, indien Ued Agtb van dit ons voornemen aan de ingezetenen kennis wilde geven, hun aansporende om daarvan gebruik te maken, en ons op het Raadhuis dezer Stad een geschikt lokaal geliefde aan te wijzen, waarvan wij, zoo tot ontvang en uitgaaf der ons toebetrouwde gelden, als tot anderen einden, deze inrigting betreffende konden gebruik maken.

In deze verwachting hebben wij de eer met alle respect te zijn:

(was getekend) Ued.Agtb.dienaren,

J.C.Verkaide

K.Betz

H.A.IJzermans

H.P.van der Drift

W.van Warmelo

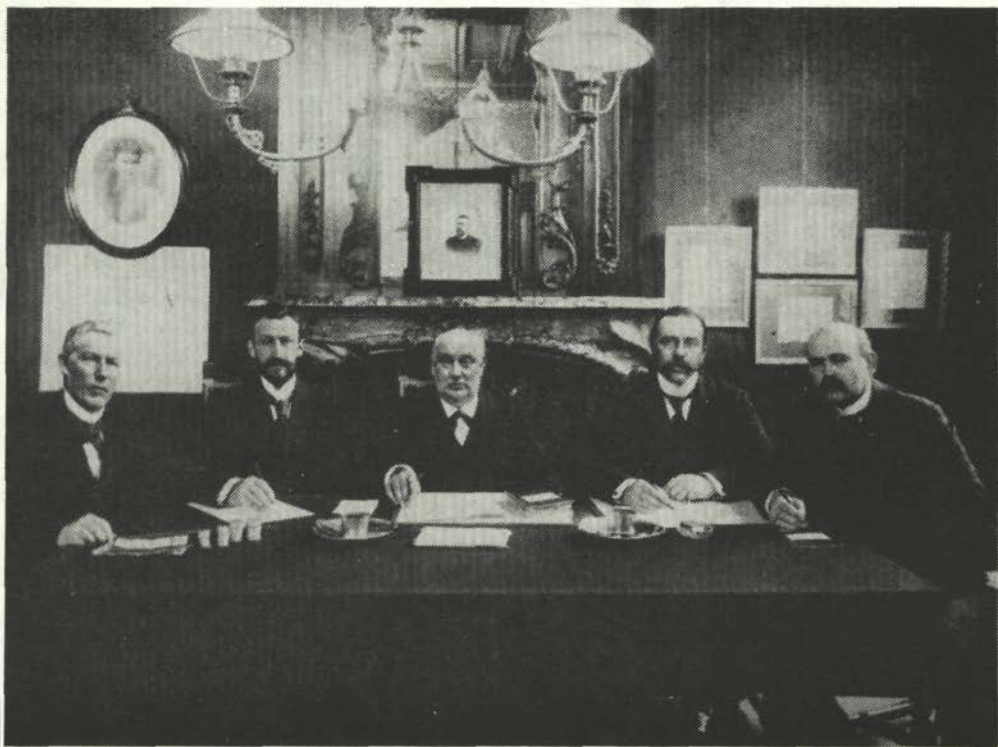
Hendrik Kikkert

A.Dorsman

B.den Kater v.d.Brink

Huib.den Boer

J.Boeglos

Het bestuur van de Spaarbank in 1913 bijeen in de weeskamer van het Stadhuis. V.l.n.r.: Notaris Anthony Knottenbelt, candidaat-notaris P.C.W. Baron van der Feltz, Dr A. Voogt, arts, Gijsbert van Büüren van Heyst, reder en haringhandelaar en burgemeester Pier Pruis.

Links op de tafel bankpapier en zilveren guldens en rijksdaalders. Voor dokter Voogt liggen een paar spaarbankboekjes.

Op de schouw een portret van voorzitter P. van Dusseldorp.

"De Vlaardingers en hun centen". De heer Van der Hout heeft een studie gemaakt van de Bondsspaarbank te Vlaardingen, die in 1823 werd opgericht. Over het algemeen genomen waren de vroegere Vlaardingers een zuinig volkje en spaarden, indien mogelijk, onder het motto "wie wat bewaart heeft wat". Zo werd voor de 2e Wereldoorlog o.a. het school-sparen geïntroduceerd door middel van het kopen van zegels. De heer Van der Hout wist op een deskundige wijze veel over de oudste geschiedenis van het sparen te vertellen.

Op dinsdag 26 febr.1985 werd na de algemene ledenvergadering door de heer M.A.Struijs een lezing met dia's verzorgd over heraldiek of wapenkunde. Hij wist veel interessante zaken te vertellen. Zo blijkt het vroegere stadswapen van Vlaardingen identiek te zijn aan dat van de Graven van Holland. Nadat het wapen in de vijftigerjaren opnieuw is getekend, heeft het enkele kenmerken van het grafelijke wapen verloren. Jammer! Verder werden ook de familiewapens besproken. De heer Struijs wist er zoveel over te vertellen, dat het jammer was dat dit geen avondvullend programma was en uiteindelijk niet alles aan bod kon komen.

Op maandag 25 maart 1985 hield de heer P.van der Leeden een boeiende lezing met dia's in de muziekzaal van het Visserijmuseum over "het roemruchte geslacht Evertsen en de Vlaardingse galeien". Bij zijn onderzoek naar authentieke gegevens voor een boek over het geslacht Evertsen, stuitte de heer Van der Leeden op de betrokkenheid van de Evertsens met het Vlaardingse. Zo ontdekte hij dat er in Vlaardingen ooit een speciaal schip was gestationeerd, dat was bemand door veroordeelden en landlopers. Dit moet ca 1600 zijn geweest.

Het winterseizoen werd besloten met een dia-avond op dinsdag 23 april 1985 in de recreatiezaal van het Dienstencentrum "Drieën-Huysen" over "Oud Vlaardingen". De heer L.A.Kalden, die deze avond verzorgde, gaf deze dia-serie als titel mee "van 't Ooft naar 't Ooft en de tuintjes rond", d.m.v. een selectie van de verzameling prentbriefkaarten van de heer L.de Blois. Toegelicht door de heer Kalden werd een wandeling door Vlaardingen gemaakt, die vooral bij de ouderen veel herinneringen wakker riep en die er dan ook erg van genoten.

De voorjaarsexcursie ging op zaterdag 18 mei 1985 naar het landgoed Clingendaal in Den Haag, een park van ruim 50 ha, met een herenhuis, een oud-hollandse tuin en nog veel meer. In deze maand was de Japanse tuin geopend, die alleszins de moeite waard was. Vele leden genoten dan ook van dit park en van het mooie weer.

Het nieuwe seizoen werd begonnen met een eerder uitgestelde excursie naar de Broekpolder op 24 aug. 1985, waarbij tevens de Eendenkooi werd bezocht. Het weer liet veel te wensen over, maar er waren toch nog genoeg dapperen die regen en weer trotseerden, waarvan zij dan ook geen spijt behoeften te hebben, daar het zeer de moeite waard was.

Het nieuwe lezingenseizoen begon op dinsdag 24 sept. met een lezing vergezeld van dia's over de voormalige boerderijen in Vlaardingen door de heer F. van Oostroom, in de recreatiezaal van De Valkenhof. Diverse typen boerderijen werden behandeld, zowel exterieur als interieur. Het geheel was bijzonder interessant en boeiend.

Op maandag 21 oktober 1985 organiseerden wij in samenwerking met de archeologische vereniging Helinium een avond

De boerderij van Dijkshoorn aan de Markgraafsaan stond ter plaatse van de huidige afloop van het Liesveldviaduct

in de Bethelzaal. De heer C.Wind, voormalig oudheidkundig adviseur van Vlaardingen, hield een lezing met dia's over "De Vlaardingen cultuur", waarbij hij de geschiedenis van Vlaardingen behandelde vanaf de jonge steentijd tot 1400 na Chr., de late middeleeuwen. Uit opgravingen in Vlaardingen is gebleken dat de bewoners van de steentijd landbouw moeten hebben bedreven op de vruchtbare klei en visvangst in de krekken.

De archeologische werkgroep Helinium afd.Vlaardingen was aanwezig met enige kleine opgegraven voorwerpen, zoals scherven van potjes, bijltjes etc. en interessante lectruur. Een boeiende avond.

Op dinsdag 19 november 1985 hield de organist van de Grote Kerk, de heer A.Zoutendijk, vooral voor de liefhebbers van orgel en orgelmuziek, een lezing over het Van Peteghem orgel in de Grote Kerk, dat een boeiende geschiedenis heeft. Na de pauze werd een bezoek gebracht aan de kerk, waar gelegenheid was het orgel en de speeltafel te bewonderen en waarbij de heer Zoutendijk tevens het orgel bespeelde.

De avonden werden over het algemeen goed bezocht. De aantallen varieerden van 80 tot ongeveer 100 personen, met enkele uitschieters van 175 tot 200 personen.

Redactiecommissie Historisch Jaarboek Vlaardingen

In 1985 vergaderde de redactiecommissie 4 maal. De commissie hield zich in dat jaar bezig met de inhoud, productie en presentatie van het Historisch Jaarboek 1985 en met de voorbereiding van het Historisch Jaarboek 1986.

Naar aanleiding van de herdenking van de 40e verjaardag van de bevrijding heeft de redactiecommissie gekozen voor het thema "1940-1945". Naast de gebruikelijke jaarverslagen van historische instellingen en de kronieken van het afgelopen jaar (1984) en van 50 jaar geleden (1934) schreven de heren G.van den Berg, P.Daemen, M.den Admirant en Th.Poelstra artikelen over Vlaardingen tijdens de tweede wereldoorlog. Dit jaarboek is wederom goed ontvangen bij de leden en ook de losse verkoop loopt goed.

De voorbereidingen van het Historisch Jaarboek 1986 zijn reeds begonnen. De auteurs zijn benaderd en de eerste resultaten druppelen nu al binnen.

In 1985 heeft de Archiefdienst zich teruggetrokken als medeproducent van het Historisch Jaarboek. Dit betekent dat met ingang van 1986 de productie van het Historisch Jaarboek een volledige verenigingsaktiviteit is geworden. Weliswaar zullen de kronieken door een archiefmedewerker geleverd blijven worden, maar van de leden zal nu extra tijd en inspanning gevraagd worden om ook de volgende jaarboeken weer aan de verwachtingen te laten voldoen.

De commissie bestaat per 31 december 1985 uit de volgende leden: J.de Bloeme, L.J.M.Bovée, mej.H.Leerdam, K.van Netten en mevr.E.J.van der Vlis-Dijkema.

Leon Bovée.

Verslag van de interviewcommissie.

De commissie heeft het afgelopen jaar wederom niet kunnen functioneren zoals het eigenlijk zou moeten. De commissieleden hebben om de één of andere reden moeten afhaken en de commissie bestaat nu nog slechts uit één lid. Gelukkig heeft de heer T.Rolfes in de voorgaande jaren nog een aantal lezingen en gesprekken opgenomen, o.a. de lezing over het leven op de "boetschuur" door mevr. Boerdam-Schouten en de lezing van de heer H.H.B. Neleman over de geschiedenis van de "Blomfabriek", de "Hollandsche Pelmolen". Verder zijn opgenomen een gesprek met de oud-koetsier van de Fa. Van der Burg, Willem Vermaat en met de oud-schipper Roodenburg over de Vlaardingse visserij. In 1985 is een gesprek opgenomen met de heer L. Boer, welk gesprek geplaatst is in Tijd-Schrift nr 33.

Een aantal personen om te interviewen staan op de wachtlijst. Dus!! Wie helpt de commissie versterken ?, bijvoorbeeld 65+ ers ?

Heeft u belangstelling of wilt u meer weten over deze commissie neemt u dan contact met mij op.

Wout den Breems.

HISTORISCHE VERENIGING VLAARDINGEN		INVENTARISATIE INDUSTRIEEL ERFGOED VLAARDINGEN		bladnr.					
Beschrijving door:		Datum:		Inv.nr. <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>					
onroerend/roerend goed									
naam object :									
straat :		postcode:							
plaats : Vlaardingen		provincie: ZH							
kadastraal : -----									
gemeente : Vlaardingen		sectie:		nummer:					
Omschrijving object:									
Afmetingen. lengte: breedte: hoogte:									
Gebruik:									
<u>huidige functie:</u>									
gebruiker:		adres/tel.:							
eigenaar:		adres/tel.:							
<u>oorspronkelijke functie:</u>									
gebruiker:		adres/tel.:							
eigenaar:		adres/tel.:							
Bouwjaar: (geschat/exact):		verbouwing/revisie:							
Ontwerper:		fabrikant/aannemer:							
Toestand: goed/matig/slecht		kan installatie nog werken: ja/nee							
Gevaar voor vernietiging/verlies: ja/nee									
gevaar bestaat uit:				welke termijn:					
Foto('s) bijgevoegd: ja/nee		aantal:							
negatief: eigenaar:		datum:		nr.:					
Literatuur/bronnen:									
<u>Opmerkingen:</u>									

Model van het inventarisatieformulier van de CIEV.

Commissie Industrieel Erfgoed Vlaardingen.

Op 6 maart 1985 vond de oprichtingsvergadering van deze commissie plaats. Hierna vergaderde de CIEV nog 6 maal in 1985. In deze oprichtings- en beginfase wordt zij actief gesteund door de Stichting Industrieel Erfgoed Rijnmond (SIER). Eind 1985 is gestart met de vorming van werkgroepjes. Hiertoe is de gemeente Vlaardingen ingedeeld in 10 sectoren. Elke werkgroep fotografeert en inventariseert met behulp van een inventarisatieformulier in één wijk alle gebouwen en andere objecten uit het industriële verleden. Voorbeelden hiervan zijn fabriekspanden, machines en arbeiderswoningen. De eerste resultaten zijn in de decembervergadering besproken.

Voor meer informatie over de CIEV verwijs ik u naar het vorige Tijd-Schrift, nr 33 (september 1985), blz.100-102.

De commissie bestaat per 31 december 1985 uit:

L.J.M.Bovée, K.J.Hart, mevr.J.de Ligt-Verboon, M.A. Struijs, J.A.van Toor, M.P.Zuydgeest en J.van Daalen en S.Pama namens SIER.

Uiteraard zijn geïnteresseerden altijd welkom.

Leon Bovée.

Commissie Tijd-Schrift.

In 1985 verzorgde de Commissie Tijd-Schrift de nummers 32 en 33 van het verenigingsblad in een vernieuwde layout. De hoofdmoot van nummer 32 werd gevormd door de beschreven geschiedenis van de Rooms Katholieke parochie Sint Johannes de Doper te Vlaardingen, terwijl nummer 33 was gevuld met een kroniek en met verhalen van Vlaardingers over de bezettingstijd 1940-1945.

Gezien de meestal snelle uitverkoop van de losse exemplaren, menen wij te kunnen constateren dat het blad door belangstellenden buiten de vereniging wordt gewaardeerd. Wij hopen maar dat ook de leden er enige waardering voor hebben.

De commissie bestaat per 31 december 1985 uit de volgende leden: mevr.P.M.J.van den Berg-Man in 't Veld, mevr.E.C. van der Vlis-Dijkema en

M.A.Struijs.

GESCHIEDENIS VAN DE ROOMS KATHOLIEKE PAROCHIE 2

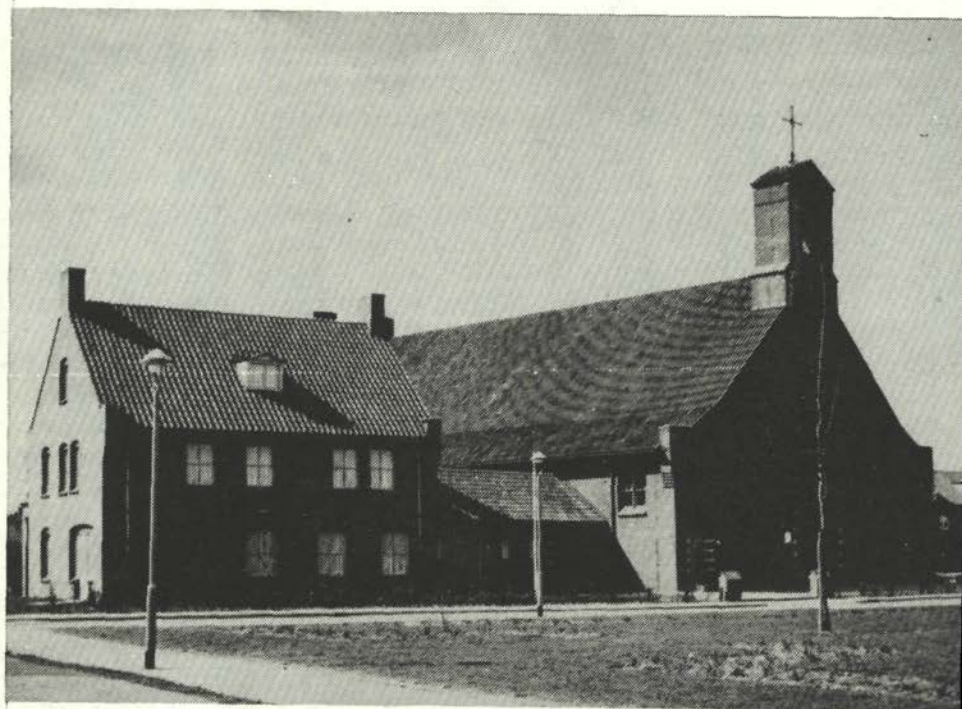
Door A.J.Kremers, R.O.N.

Inleiding.

Bij besluit van Mgr J.P.Huibers, bisschop van Haarlem, van 2 februari 1950 werd het toen snel groeiende Vlaardingen in drie rooms katholieke secties verdeeld, met als moederparochie St Jan de Doper aan de Hoogstraat voor het centrum van de stad. Voor de west- en oostwijk zouden hulpparochies worden gesticht. Nog niet voorzien was de uitbreiding van de stad noordelijk van Rijksweg 20, zodat de Oostwijkparochie oorspronkelijk voor het gehele noorden was gepland.

Sint Willibrordusparochie.

Op 14 augustus 1951 besloot bisschop Huibers tot de oprichting van de Sint Willibrordusparochie. Hij benoemde pastoor A.de Bot als bouwpastoor, die in eerste instantie de beschikking kreeg over een houten noodkerk. Maar al vrij spoedig, op 11 juni 1952, werd de eerste steen gelegd voor een definitieve kerk aan de Curacaolaan. Het ontwerp van deze kerk was van architect A.J.M.Buys te Rotterdam en hij werd gebouwd door de firma M.P.Kloppers & Zoon te Rotterdam. De eerste-steen-legging werd verricht door deken R.Reijnen, samen met de bouwpastoor en met pastoor Theissen van de moederparochie. De inwijding van de kerk vond plaats op 21 december 1952 en hij werd op 9 juni 1953 geconsacreerd door Mgr Huibers. De kerk had 700 zitplaatsen en de grootste hoogte was 15 meter.

De afgebroken St Willibrorduskerk aan de Curacoalaan/Insulindesingel.

De stadsuitbreiding ontwikkelde zich echter anders dan was gedacht en al snel bleek dan ook dat de kerk verkeerd was gesitueerd en bij raadsbesluit uit 1965 moest worden afgebroken! Voor de zich snel ontwikkelende Zuidbuurt werd aan de Hugo de Grootstraat een houten noodkerk opgetrokken, maar op 13 januari 1964 werd een nieuwe bouwpaal benoemd, P.J.van Stralen, en die sloeg op 2 maart 1966 de eerste paal voor een nieuwe stenen kerk aan het Erasmusplein 5. In oktober van dat jaar legde Mgr M.A. Jansen, bisschop van Rotterdam, de eerste steen, terwijl hij de wijding van de kerk verrichtte op 8 september 1967. Op 3 september daar aan voorafgaand werd in de kerk aan de Curacaolaan/Insulindesingel de laatste eredienst gehouden.

De kerk aan het Erasmusplein is een ontwerp van architect P.C.J.Blaauwhoff te Rotterdam en werd gebouwd door J.Th. van Mierlo uit Delft. Met zijn strakke lijnen en losstaande "klokkentoren" past het gebouw uitstekend bij de moderne flats in de omgeving. Het glas-in-beton-raam bij het priesterkoor is van de hand van beeldhouwer H.van der Plas. B.Zijlmans maakte het glas-appliqué raam bij de uitgang en het beeld van St Willibrordus, het tabernakel en de kandelaars op de altaren zijn van H.van der Heyden. De drie klokken, gewijd op 30 juli 1967, dragen de namen Willibrordus, Joannes de Doper en Petrus. Het driebeukige gebouw, welks beuken afsluitbaar zijn door een vouw-scherm, telt 500 plaatsen, in mahoniehouten banken. Tussen kerk en pastorie ligt een parochiezaaltje, plaats biedend aan ca 100 personen.

Op initiatief van pastoor Van Stralen werd, voor het eerst op zaterdagavond 7 mei 1966, de Avondmis ingesteld, speciaal bedoeld voor hen die in continu-dienst werkten. Vermeldenswaard is nog dat in deze kerk op zaterdag 12

juli 1969 een plechtige priesterwijding plaats vond van de weleerwaarde heer B.Vermeulen, die werd verricht door een missiebisshop van Flores in Indonesië.

Heilige Geestparochie.

De derde Vlaardingse parochie, in de Oostwijk, omvattende de aloude Babberspolder en oud-Vlaardinger-Ambacht, werd op 6 juni 1953 gesticht, eveneens door de bisschop van Haarlem, Mgr Huibers.

De bouwpastoor was L.M.Sluys, die daartoe op 22 juni 1954 werd benoemd, nadat hij al enige tijd in Vlaardingen als kapelaan werkzaam was geweest. Bij raadsbesluit van 25 maart 1954 kreeg de pastoor een perceel gemeentegrond in huur, gelegen tussen de Meidoornstraat en de Seringenstraat, aan de Azaleastraat, om daarop een rooms katholieke noodkerk te stichten. Deze werd op 28 augustus 1954 door deken R.Reijnen ingewijd en telde 300 plaatsen.

Na lang onderhandelen was in mei 1957 het ontwerp voor de definitieve kerk gereed. Architect Nico van der Laan uit 's-Hertogenbosch ontwierp een kerk in strakke lijnen, aangepast aan de ter plaatse bestaande bebouwing. Behalve het architectenbureau Van der Laan-Van Hal en Hansen uit 's-Hertogenbosch, was de firma Torremans uit Tilburg uitvoerder, maar met groot elan heeft een kleine groep oudere- en jongere mannen wekenlang in hun vrije tijd gearbeid om de 13 dakspanten van 16 meter reikwijdte, waarin totaal 25.000 kg ijzer is verwerkt, op te richten. Het gehele bouwwerk meet 38 strekkende meters langs de Van Hogendorplaan en 47 meter langs de Meidoornstraat. Binnen is de kerk 24 bij 36 meter en 9 meter hoog. Het platte dak wordt gestut door 6 rechthoekige zuilen. De kerk telde oorspronkelijk 725 plaatsen.

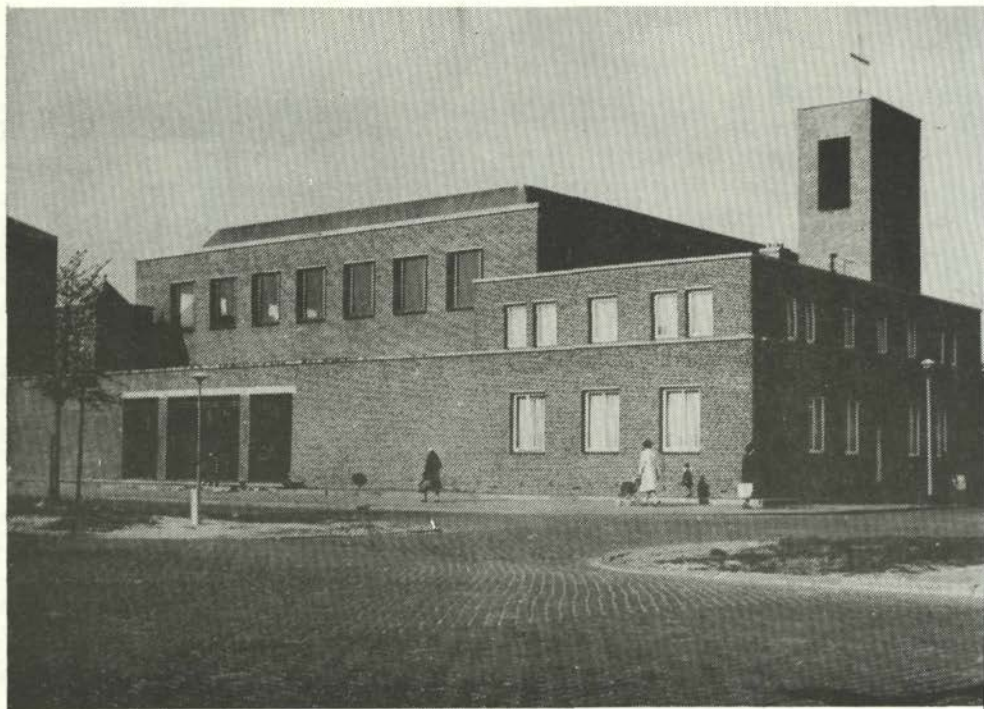
De eerste paal van de 125 werd geslagen op 25 november 1957. Na kruisplanting op maandagavond 5 mei door pastoor Sluys, op de plaats waar het Hoogaltaar zou komen, heeft deken Reynen uit Schiedam op dinsdagmorgen 6 mei 1958 de eerste steen gelegd. In deze eerste steen staat gebeiteld: "Lapidus vivos convoco in habitaculum Dei, in spiritu": "Ik roep de levende stenen op tot een verblijfplaats van God in de geest".

De inwijding door de deken vond plaats op 1 juli 1959 en op zondag 5 juli 1959 werd hij voor het publiek opengesteld. De consecratie volgde op 21 oktober van dat jaar door Mgr Jansen, bisschop van Rotterdam, waarbij het Vlaardingse college van burgemeester en wethouders aanwezig was.

Het schilderwerk aan de kerk werd uitgevoerd door de firma Th.Kreijns & Zn te Rotterdam, terwijl de elektrische installatie, waaronder twee kronen, werd verzorgd door C.Pietersen te Vlaarding. De luidklok in de 17 meter hoge toren werd met een bedrag van 2.500 gulden geschonken door de gemeente Vlaarding. Hij werd vervaardigd door de firma Eijsbouts te Asten en gewijd op 16 november 1959.

Achter de toren bevindt zich de sacristie en boven de kerk is een parochiezaaltje van 16 bij 6 meter. De kruiswegstatie wordt gevormd door 14 litho's door Harry Sterk uit Vleuten. Zij werden op 31 maart 1966 geplaatst, terwijl ze op 9 april 1966 voor de KRO-Televisie te zien waren als inleiding op de paaswake.

Hoogtepunten in de geschiedenis van de kerk zijn de viering van het 25 jarig priesterfeest van pastoor Sluys in 1956; een uitvoering van de Mattheus-Passion o.l.v. Piet Struik in 1968 en de traditionele kerkstconcerten door het koor "Unisono" o.l.v.dirigent en vaste kerkorganist

De Heilige-Geestkerk aan de Van Hogendorpstraat.

Henk Govaart. Het eerste concert werd gegeven op 18 december 1968, maar de traditie werd in 1983 afgebroken, omdat de dirigent om gezondheidsredenen afscheid moest nemen.

De samenwerking met de protestanten in de wijk was veelvuldig. Zo werd aan kapelaan Slobbe in 1972 een wandkleed voor de kerk aangeboden, waaraan ook leden van de Ned. Hervormde Immanuelkerk hadden gewerkt. Nadat die gemeente haar wijkkerk was kwijtgeraakt, werd een nieuwe predikant voor die wijkgemeente, Ds G.Kelling, in 1974 in de Heilige Geestkerk bevestigd. Ter gelegenheid van het 25 jarig bestaan van de parochie werd op 4 november 1979 een oecumenische mis gecelebreerd door pastor Giesbers, samen met de gereformeerde predikant H.J.Kouwenhoven en de hervormde predikant G.Kelling.

Door de afsplitsing van de Pax-Christieparochie, in 1967, verloor de Heilige Geestparochie zo'n 2.000 jonge gezinnen. Mede daardoor, maar ook door het toch al snel verminderende kerkbezoek, onstonden exploitatietekorten. In juli 1983 werd het aantal zitplaatsen in de kerk met 100 verminderd, zodat er een zaalruimte kon worden gecreëerd. Helaas werd deze ruimte onvoldoende gebruikt. De tekorten werden uiteindelijk nog groter, zodat in 1982/83 een poging werd gedaan de kerk te verkopen, wat echter mislukte. Op zondag 16 december 1984 leidde dat tot een dramatisch ogenblik in de geschiedenis van deze kerk: pastoor Giesbers maakte tijdens de dienst bekend dat, in overleg met de bisschop van Rotterdam, Mgr Bär, tot afbraak van de kerk was besloten. In overleg met de gemeente Vlaardingen zijn er plannen gemaakt om ter plaatse een nieuw complex te bouwen, namelijk aan de Van Hogendorpstraat, waarop drie woonlagen huurflats en aan

Opening van de Pax-Christikerk aan de Reigerlaan in 1975.

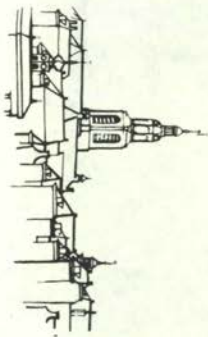

de achterzijde daarvan, met een ingang aan de Boterbloemstraat, een gebedsruimte met 200 zitplaatsen, waarbij een klein zaaltje. Eén en ander zal omstreeks de tijd dat dit Tijd-Schrift verschijnt pas vergunningrijp zijn, omdat het bouwcontingent voor 1985 al was vastgelegd. En zo zal voor de tweede maal een rooms katholieke parochiekerk uit het Vlaardingse stadsbeeld gaan verdwijnen.

Pax-Christiparochie.

Deze nog jonge Vlaardingse parochie ligt benoorden Rijksweg 20 en ontstond uit een initiatief van enige bewoners van de wijk, die op 27 augustus 1966 een kleuterklaslokaal charterden voor een Misviering. Daarna formeerden een tiental dames en heren de Rooms Katholieke werkgroep Holy, die op 3 september 1966 de zgn."Holy-Kapel" aan de Torenvalklaan afhuurden. Deze kapel was op 25 december 1965 in gebruik genomen als gezamenlijk bedehuis van de Ned.Hervormden en de Gereformeerden. Hij was dus niet alleen het begin van de Pax-Christiparochie, maar ook van het protestants kerkcentrum Holy.

In de kapel werd van 3 september 1966 tot 20 mei 1967 de eucharistie gevierd. Via contacten met de bisschoppelijke situeringscommissie verkreeg de jonge gemeente een houten noodkerk uit Alphen aan den Rijn met 360 zitplaatsen. Het gebouwtje werd voor méér sacrale doeleinden ingericht dan alleen voor de eucharistieviering. Zo kwamen er stoelen en toiletten en een houten voorhang voor het priesterkoor. De ruimte werd aanvankelijk "De Pelikaan" genoemd, maar later besloot men de nieuwe parochie "Pax-Christie", "Vrede van Christus" te noemen. Op zaterdagavond 27 mei werd de parochie officieel opgericht, de pastoor geïnstalleerd en de financiële commissie opgericht, alles door de bisschop, die hoopte dat de werkgroep tot

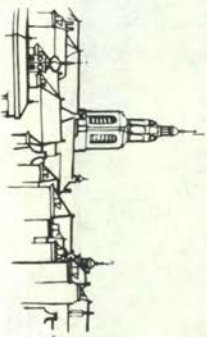
Pastoor A.L.M.Hermus.

parochiebestuur zou uitgroeien. Wat inderdaad is gebeurd, zij het dat het een samensmelting werd van parochieraad en kerkbestuur tot parochiebestuur.

Op 27 mei werd de noodkerk en het altaar door deken F. Boelrijk ingezegend. De stoelen en het fraaie doopvont, met erbij passend koperen kruis, afkomstig van Boussard te Tilburg, werden door de parochianen geschonken. De Zusters van Liefde uit Den Haag gaven kort daarna een Mariabeeld.

Ook in deze parochie werd een stenen kerk gebouwd: op 4 juni 1975 sloeg koster H. Alberts de eerste paal voor een kerk waarin de ontmoeting centraal staat. Door losse, trappeziumpvormige elementen en mogelijkheden tot wijziging van de stoelenopzet kan men de kerk aanpassen aan de vorm van samen-zijn. Het bedehuis, een ontwerp van Ir J. Kroon van het SET-Ontwerpbureau in Leidschendam, bestaat uit een kerkzaal, een dagkapel en een zaal voor verscheidene doeleinden, totaal voor 300 zitplaatsen. De ruimten zijn af te scheiden met vouwwanden. De bouwer ervan was firma N. Tetteroo & Zn uit Leidschendam. De kerk werd op 7 december 1975 geconsacreerd door Mgr A. J. Simonis, bisschop van Rotterdam.

Pastoor P.J. van Stralen.

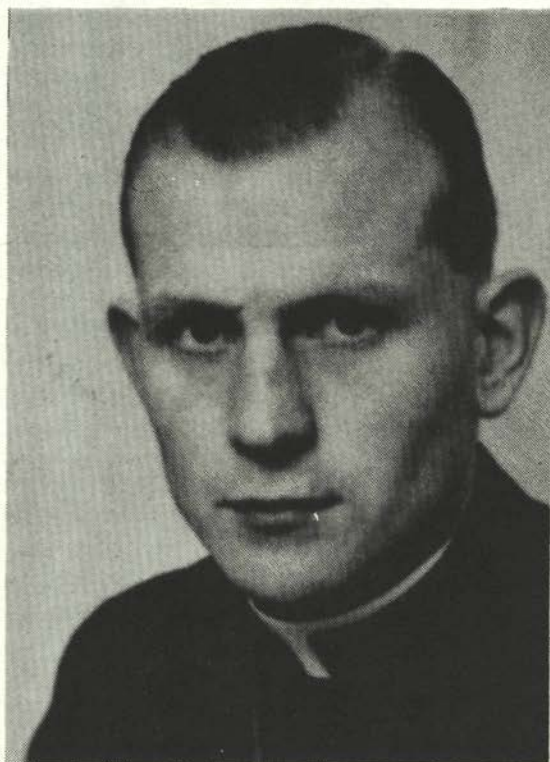
Lijst van pastoors van de diverse parochies.

Sint Willibrordusparochie.

- 1952 - 1956 **A.de Bot**, bouwpastoor. Kapelaan te Delft 1932-1944. Vertrok op 6 juli 1956 naar Rotterdam voor een tweede bouwtaak. Om gezondheidsredenen overgeplaatst naar Roelofarendsveen en op 59 jarige leeftijd overleden in het St Franciscusgasthuis te Rotterdam.
- 1956 - 1961 **L.J.A.Boomgaard**. Vertrokken naar Haastrecht.
- 1961 - 1963 **P.E.J.Bottelier**, geboren op 19 jan.1903, priester gewijd op 22 dec.1928. Kapelaan te Wassenaar (H.Willibrordus), Rotterdam (H.Familie) en Haarlem (St Bavo). Werd in 1951 pastoor te Maassluis en sedert 1956 pastoor te Lisse, vanwaar hij in Vlaardingen kwam.
- 1964 - 1982 **P.J.van Stralen**, bouwpastoor voor de tweede stenen kerk aan het Erasmusplein. Geboren 15 dec.1912, priester gewijd 3 juni 1939. Ging in 1982 met emeritaat.
- 1982 - **H.Baart**, SCJ.

Heilige Geestparochie.

- 1954 - 1972 **Leonardus Marie Sluys**, bouwpastoor. Geboren 16 mei 1906 te Rotterdam, priester gewijd 19 sept.1931, assistent te Heemstede (St Bavo), Vicaris te Veere febr.1932, in aug.1934 kapelaan te Noordwijk, jan.1939 te Hille-

Kapelaan G.M.F.van der Slobbe.

gersberg (Christus Koning), aug.1944 Leiden (O.L. Vrouwe Hemelvaart en H.Jozef). Per 8 juni 1953 kapelaan St Jan de Doper in Vlaardingen. In febr.1971 opgenomen in RK Bejaardentehuis De Meerpaal en aldaar overleden op 31 juli 1972. Op 4 aug.1972 begraven in het Priestergraf op de RK Begraafplaats Emaus.

1971 - 1974 Kapelaan **G.M.F.van der Slobbe**, deservitor (waarnemend pastoor). Vertrokken naar Rotterdam en aldaar op 25 okt.1980 op 45 jarige leeftijd overleden.

1974 - 1977 **J.Straathof**, pastoor, ingekomen van Honse-
lersdijk, vertrokken naar Noordwijk aan Zee.

1977 **N.Blaauwhoff**, dekenaal assistent.

1977 - **C.E.J.Giesbers**, pastoor. Geboren te 's-Gra-
venhage 18 april 1923. Ingekomen van Brus-
sel, waar hij docent was aan het Europees
College.

Pax-Christiparochie.

1967 - **A.L.M.Hermus**, bouwpastoor. Geboren 7 april
1923, priester gewijd 22 mei 1948. Ingekomen
uit Zoeterwoude, waar hij vicaris van de
deken was.

Het R.K.Liefdesgesticht aan de Hoflaan kort voor de sloop in 1976.

ROOMS KATHOLIEKE BEJAARDENZORG IN VLAARDINGEN.

Zoals elders al werd opgemerkt, werd het Liefdesgesticht aan de Hoflaan in 1855 mede gesticht als verplegingshuis voor oude behoeftige lieden. In 1896 verloor het gesticht haar bestemming als verpleeginrichting, omdat in 1894 het Sint Laurentiusgesticht aan de Gedempte Biersloot als R.K.Tehuis voor Ouden van Dagen in gebruik was genomen. De gelden voor dit gebouw waren door de parochianen bijeengebracht ter gelegenheid van het 50 jarig priesterjubiläum van pastoor W.A.Boerkamp. In het gebouw konden ongeveer 24 personen een plaats vinden, ook hier in slaapzalen, maar er waren ook enige aparte kamers voor hen die zich wilden inkopen.

In 1912 werd ook in het Liefdesgesticht aan de Hoflaan een bejaardentehuis ingericht. Op 2 zalen en in 6 kamers voor meer gegoeden werden 12 oude mannen en evenzoveel vrouwen gehuisvest. In 1927 kregen de zusters ook de leiding over het Laurentiusgesticht, maar men besloot het volgende jaar om dat gesticht op te heffen en een nieuw onderkomen te bouwen aan de Hoflaan. Na nog enige tijd als jeugdhuis etc. te hebben gediend werd het pand aan de Ged.Biersloot in 1939 afgebroken.

Het nieuwe bejaardentehuis aan de Hoflaan, "St.Jozef", werd gebouwd naar een ontwerp van architect B.Helleman en werd op 1 december 1928 in gebruik genomen, waarna in 1956 een modernisering volgde.

In 1969/70 werd aan de Willem de Zwijgerlaan in Holy een nieuw R.K.Bejaardentehuis gesticht. Een complex in hoog- en laagbouw, waarin 100 tweekamerwoningen. Het ontwerp ervan is van architect Mühlstaff en het werd gebouwd door aannemer Van de Luitgaarden. De vorm van de hoogbouw

Het Laurentiusgesticht aan de Gedempte Biersloot, hoek Groen van Prinstererstraat, kort voor de sloop in 1939.

leidde mede tot de naam van het complex, namelijk "De Meerpaal". Op 26 mei 1971 werd de opening verricht door de echtgenote van de toenmalige burgemeester, mevrouw T.Heusdens-Mansholt.

De oude panden aan de Hoflaan werden in april 1976 gesloopt en ter plaatse verrees een ander, helaas broodnodig 'liefdesgesticht': het gebouw van de gemeentelijke Sociale Dienst.

ENKELE ANDERE ROOMS KATHOLIEKE INSTELLINGEN.

- Broederschap van het heilig en onbevlekt hart van Maria tot bekering der zondaars.

Ingesteld voor de parochie van den H.Joannes den Dooper te Vlaardingen, den 9den November 1869 door ... G.P. Wilmer, Bisschop van Haarlem, op verzoek van W.A.Boerkamp, Pastoor.

Doel: verering van het onbevleete hart van Maria door akten van eerbied en hulde en door gebeden; bekering der zondaars door voorspraak van de Moeder Gods.

De leden werden in een register ingeschreven en zij kregen een gewijde draagmedaille, waarop het gebed: O Maria, zonder zonde ontvangen, bid voor ons, die onze toevlucht tot U nemen. De feestdag van de broederschap was op 19 maart, de feestdag van de H.Joseph, patroon der broederschap.

- Sint Elisabeth-Vereeniging.

Werd opgericht in 1886 en vierde in 1911 haar 25 jarig bestaan. Europese vereniging van R.K.gehuwde en ongehuwde vrouwen die zich wijden aan de leniging der lichamelijke en geestelijke ellende van zieken en van verwaarloosde kinderen.

- Maria-Vereeniging, Vereeniging tot bestrijding van het alcoholisme.

Opgericht op 19 februari 1913.

Ook deze vereniging had tot doel het alcoholisme, dat het godsdienstig, zedelijke en stoffelijk welzijn van het gehele volk in alle rangen en standen ondermijnt, krachtdadig te bestrijden.

Naast geheelonthouding door de leden, wilde zij dat ook

toepassen bij de opvoeding van de jeugd, via de St Anna-vereeniging, meisjesbonden enz.

- **Conferentie van den H.Ionannes de Dooper van de Vereeniging van den H.Vincentius van Paulo te Vlaardingen.**

Opgericht 1 december 1913.

Deze vereniging, de voortzetting van de elders in dit nummer besproken vereniging "Vincentius à Paulo", had tot doel het lenigen van geestelijke en lichamelijke nood in arme huisgezinnen, het zorgen voor een R.K. opvoeding van arme of verlaten kinderen en het beoefenen van andere liefdewerken, waardoor de heiliging der leden werd bevorderd.

De activiteiten van deze vereniging komen ongeveer overeen met die van de oude vereniging. Nieuw is echter "de opheffing van ontslagen gevangenen".

- **Vereeniging Katholieke Kring.**

Opgericht op 6 februari 1917.

Het hoofddoel van deze Kring was het bevorderen van een nauwere aansluiting onder de Katholieken van Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht, om vervolgens onder hen de ware Katholieke beginselen te verspreiden op maatschappelijk, wetenschappelijk en kunstgebied en hun leven volgens die beginselen te veredelen en te veraangemen, alsmede hun geestelijke en stoffelijke belangen te behartigen. Een leestafel, een bibliotheek voor lektuur aan huis en het verspreiden van portefeuilles met nieuw verschenen illustraties en tijdschriften, maar ook het houden van lezingen en voordrachten, concerten, kunstbeschouwingen en feesten, alleen of in samenwerking met andere R.K.verenigingen, waren de middelen om het gestelde doel te bereiken.

Leden moesten uiteraard R.K.zijn en geen gemengde ver-
kering hebben aangegaan.

- **Nederlandsche Roomsche-Katholieke Volksbond, afd.Vlaar-
dingen.**

Opgericht 1 april 1894.

De zedelijke en stoffelijke verheffing van het volk te
bevorderen in de geest en volgens de beginselen der
R.K.kerk was het doel van deze bond. Men wilde leden
met dezelfde belangen vereniging tot vakorganisaties,
terwijl in de statuten van 1918 het bevorderen en steu-
nen van vakorganisaties van vrouwen wordt opgenomen.

- **Vereeniging Patronaatscommissie Vlaardingen.**

Opgericht 1 oktober 1905.

De commissie had tot doel om in overleg met de ouders
de godsdienstige, zedelijke en maatschappelijke opvoe-
ding te bevorderen van R.K.jongelingen in de parochie
St Joannes Baptista te Vlaardingen. Zij trachtte haar
doel te bereiken door de R.K.Jongelingsvereniging die
zij bestuurt en die zij voorziet van godsdienstonder-
wijs- en oefening en ontspanning. Verder door herha-
lings- en voortgezet onderwijs, bijstand bij de keuze
van vak en patroon, door een spaarbank waar ook de
kleinste bedragen kunnen worden ingelegd en door het
ter lezing verschaffen van nuttige boeken.

De naam van de commissie werd in 1916 gewijzigd in:
Commissie van het R.K.Jongenspatronaat "St Aloysius".

- **Vereeniging Liefdewerk voor kinderbescherming.**

Opgericht 3 mei 1907.

Deze onderafdeling van "Vincentius", had tot doel de
duurzame verzorging van minderjarigen, naar de wetten
van februari 1901. Zij aanvaarde de opdracht tot ver-

pleging van bij rechterlijke uitspraak ter beschikking van de regering gestelde personen en aanvaarde voogdij over kinderen van wie de ouders uit de ouderlijke macht waren ontzet.

- **Het Kruisverbond, R.K.vereeniging tot bevordering der Christelijke matigheid en bestrijding van het alcoholisme, onder patronaat van de H.Joannes den Dooper te Vlaardingen.**

Kon.goedkeuring op 23 september 1907.

De vereniging trachtte haar doel te bereiken door alle middelen van godsdienstige aard, door beloften en het voorbeeld der leden, door het werken der leden tegen alcoholisme in eigen kring en door het vormen van een gezonde openbare mening over het drankvraagstuk.

De leden werden onderscheiden in geheelonthouders en afschaffers. Geheelonthouders moesten beloven zich te onthouden van alle sterke en gegiste dranken en de afschaffers dat zij zich onthouden van sterke dranken en zeer matig zouden zijn in het nuttigen van gegiste dranken, geheel of tot aan het middagmaal. De beloften golden niet als géloften, maar werden alleen als ernstig voornemen gezien.

- **Afd.Vlaardingen van de R.K.Diocesanen Vrouwendbond.**

Opgericht op 29 mei 1918.

Hier staat centraal het deelnemen van de katholieke vrouw aan het godsdienstig en maatschappelijk leven op de krachtigste wijze te bevorderen, aan te moedigen en te steunen, echter met uitsluiting van alle zuivere politieke actie.

Vergaderingen, lezingen, het verspreiden van geschriften en het bevorderen en steunen van vrouwenarbeid op maatschappelijk, wetenschappelijk, artistiek en gods-

dienstig gebied zijn de middelen waarmee men het gestelde doel wilde bereiken.

- **Patronaatscommissie "Sint Anna".**

Opgericht 1 november 1913.

Deze commissie in de parochie van de H. Johannes de Doper, wilde de godsdienstige, zedelijke, maatschappelijke en huishoudelijke belangen bevorderen van R.K. meisjes die de school hadden verlaten.

Huishoudonderwijs, zoals: verstellen, breien, stoppen, mazen, naaien, knippen, wassen, strijken, koken enz.; het bevorderen van spaarzaamheid en natuurlijk godsdienstondericht, lager onderwijs en vervolgonderwijs waren de middelen.

- **St Josephs-Gezellen-Vereeniging.**

Opgericht 23 november 1919.

Doel was het behartigen van de geestelijke, stoffelijke, persoonlijke en maatschappelijke belangen der leden, waartoe bijeenkomsten werden belegd voor ontwikkeling en ontspanning, nodig of nuttig onderricht werd gegeven, goede lectuur werd verstrekt, fondsen werden gesticht met sociale strekking en een spaarbank werd gehouden.

- **Het Wit-Gele Kruis, Vereeniging voor volksgezondheid en ziekenverpleging.**

Opgericht 1 juni 1929.

Behartiging van de algemene gezondheidsbelangen, verpleging der zieken in het algemeen, bestrijding van de tuberculose als volksziekte en de behartiging der gezondheidsbelangen van moeder en kind trachtte deze vereniging te bereiken door het uitlokken en steunen van maatregelen door de overheid en gezondheidsdienst

te nemen in het belang der volksgezondheid, het houden van voordrachten en het geven van onderricht in het verlenen van eerste hulp bij ongelukken, onderricht in hygiëne het aanstellen van een gediplomeerde wijk-verpleegster en het beschikbaar stellen van huisverzorgsters.

- **Herwonnen Levenskracht.**

Deze R.K.Vereeniging tot bestrijding der tuberculose gaf op 26 april 1940 een filmavond in het R.K.Vereenigingsgebouw, Markgraafaan 24.

NB. Bij deze opgave is niet naar volledigheid gestreefd.

Bronnen:

Statuten van de diverse verenigingen, zoals die aanwezig zijn bij het Stadsarchief.

Vlaardingen 24 September. (Maria Bijstand) - 1846.

Op aanmoediging van de Heer Duffels, vandyk van Delft
[en na hunne oplossing van telerlei tegenbedinkingen] is alhier

Eene Conferentie van den H. Vincentius à Paula
geconstituëerd, waartoe zich verenigd hebben:

A. th Aellen - als President,
Arnold Yzermans - " Secretaris
K. J. vander Drift - " Thesaurier
P. J. vander Drift - " Bibliothecaris
H. S. Jansen - " Magazijnmeester
H. L. Friens - " Vice-President

Terwijl op den 27 September de gezamenlijke Leden
daartoe de goedkeuring van den Welmaanden Heer
Pastoor gevraagd en erlangd hebben, onder leiding van
geheele onderwerping aan het oordel van Hem, en
alle werkzaamheden te staken, wanneer ook deze aan
Hem meesten olijken nadelig te zijn aan de goede Aankomst,
latende Hem hrens gaame van alles vrye inzage. -

De eerste notulen van de "Conférentie van den H. Vincen-
tius à Paulo" te Vlaardingen. (zie bladz. 56).

GESCHIEDENIS VAN HET ROOMS KATHOLIEKE ONDERWIJS IN VLAARDINGEN.

Door A.A.Pietersen en M.A.Struijs

Voorwoord.

De gegevens voor de geschiedenis van de Rooms Katholieke Kerk en het Rooms Katholiek onderwijs in Vlaardingen zijn slecht bewaard. In het Stadsarchief is hierover weinig aanwezig, het Bisdom heeft geen mankracht voor archivering en, hoewel het tot de taak van de pastoors behoort, komen ook die niet toe aan een behoorlijke ordening van het archief. Bovendien gaat altijd nog het verhaal dat een huishoudster van een pastoor in 1924 het archiefprobleem rigoreus heeft opgelost door een deel van dat archief met de vuilnisman mee te geven! Maar veel gegevens moeten nog bij de diverse r.k.families aanwezig zijn en daarom doe ik een beroep op iedereen die authentieke, waardevolle papieren betreffende de geschiedenis van de rooms katholieken in Vlaardingen in zijn of haar bezit heeft, die over te dragen aan ons goed georganiseerde stadsarchief, ter bewaring voor het nageslacht.

Korte geschiedenis van de R.K. kerk in Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht vóór en na de reformatie. ')

In 1083, tijdens het bestuur van graaf Dirk III resorteert Vlaardingen onder de abdij van Egmond, wat duurde tot aan de Reformatie. Volgens Sprenger van Eijck is bij die Reformatie nagenoeg de gehele Vlaardingse bevolking protestant geworden. Wie Rooms Katholiek bleef

trok naar Schiedam, waar de bevolking altijd een sterke R.K.kleuring had, zodat daar tot na de Tweede Wereldoorlog altijd een R.K.burgemeester is geweest.

De uitoefening van de R.K.godsdienst was van 1572 tot 1795 officieel verboden, maar werd oogluikend wel toegestaan. De bedienaars moesten wel in burger zijn en van de dienst mocht van buitenaf niets waarneembaar zijn. Die diensten werden in het algemeen in schuilkerken gehouden. Dat kon een achteraf gelegen gebouw zijn, maar ook de zolder van een boerderij. De Jezuïeten togen als seculieren, d.i. als burgers, als zendelingen of als pastoors naar de vroegere R.K.genootschappen en zo ook naar Vlaardingen. Over die tijd is in de archieven maar weinig terug te vinden.

In 1682 is er weer een R.K. bedienaar permanent aan Vlaardingen verbonden. Hij hield diensten in een boerenwoning even buiten de stadsgrens, net buiten het tolhek in het Emaus. De eerste bedienaar was de heer Bijl. In 1775 werd er op deze plaats een echt kerkje gebouwd dat in 1820 werd uitgebreid met een er achter liggende begraafplaats, die nu nog aanwezig is, maar inmiddels deel uitmaakt van de Algemene Begraafplaats Emaus.

In 1810 zijn er in Vlaardingen 807 roomsen en 4.649 niet-roomsen. De taak van de kerk werd in die tijd hoofdzakelijk bepaald tot het houden van erediensten, dopen, trouwen en begraven. Armenzorg of schoolhouden behoorden niet of vrijwel niet tot die taak, ofschoon er wel geschreven wordt over een R.K.zondagschool, maar dat was dan ook een direkt verlengstuk van de kerk.

In 1868 werd aan de Hoogstraat de St.Johannes de Doperkerk gebouwd, die in 1963, op de toren na, werd gesloopt. De parochianen konden zeer vrijgevig zijn. De

fundatie van L.P. van der Drift uit 1865 getuigt daarvan. Het legaat van 20.000 gulden van toen, komt nu neer op ca 2 miljoen gulden!

Het onderwijs.

De schoolwet van 1806 ging uit van de in die tijd heersende rationalistische, "gematigd-orthodoxe" opvatting van het christendom. Zij wilde opleiding tot maatschappelijke en christelijke deugden, waarbij zij ook de bijbel op de school veronderstelde; maar het lag niet in haar geest godsdienstonderwijs op haar school toe te laten. En daar zij de openbare school in principe als de enige school zag, betekende dit dat de Nederlandse school van godsdienstonderwijs verstoken bleef.

Aanvankelijk ontmoette deze regeling niet veel verzet. Maar de vereniging met België (1815-1830) deed het R.K. volksdeel sterk toenemen en daarbij rees natuurlijk én om het bijbelgebruik én om het ontbreken van godsdienstonderwijs ernstig bezwaar. Aan protestantse zijde bracht het Reveil een scherpe scheiding tussen de "grote protestantse partij", die de meerderheid van de toenmalige Nederlandse Hervormde Kerk vertegenwoordigde en de nieuw-opkomende groepen die de humanistische tradities en de optimistische antropologie van de heersende richting als anti-christelijk beschouwden en scholen verlangden die de geest tot uiting brachten.

De grondwet van 1848 bracht vrijheid voor het bijzonder onderwijs, maar de onderwijswet van 1857 voorzag niet in subsidiëring van het bijzonder onderwijs. De financiële gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs is pas met de grondwetherziening van 1917 en de wet De Visser van 1920 tot stand gekomen.

In Vlaardingen was na de reformatie geen R.K. onderwijs. De openbare scholen werden sedert de Bataafse republiek door de staat bekostigd, de bijzondere scholen kregen geen ondersteuning. Er was tot ongeveer 1850 geen organisatie die verantwoordelijk was voor het onderwijs bij de Rooms Katholieken. Ook toen beperkte de kerk zich vrijwel alleen tot de direkte godsdienstverzorging. Maar in 1846 namen een aantal parochianen zélf het initiatief om iets voor de arme geloofsgenoten te doen.

De "Conférentie van den Heilige Vincentius à Paulo" en het Rooms Katholiek onderwijs te Vlaardingen.

Op "Maria Bijstand", 24 september 1846, werd te Vlaardingen opgericht "eene Conférentie van den Heilige Vincentius à Paulo", waarin zich enige rooms katholieke Vlaardingse zakenlieden verenigden om armen te bezoeken en te ondersteunen. Het waren de heren Anth.Nooten, Arnold IJzermans, K.J. en P.G.van der Drift, H.P. Jansen en H.L.Vriens. Het opmerkelijke hierbij is dat degenen die niet de naam Van der Drift droegen, toch allen geparenteerd waren aan die familie: Nooten via zijn nicht Geertruida Jansen, die was getrouwd met Pieter van der Drift, IJzermans was getrouwd met Geertruida Elizabeth van der Drift, Jansen was ook weer via genoemde Geertruida familie en Vriens was gehuwd met Anna Elizabeth Geertruida van der Drift. Een familiezaak in armenzorg dus. De functies van de heren waren resp.president, secretaris, thesaurier, bibliothecaris, magazijnmeester en vice-president.

Zij vroegen enkele dagen na de oprichting goedkeuring aan heer pastoor en wel onder belofte dat zij hun werkzaamheden zouden staken als zou blijken dat die nadelig zouden zijn voor de gewone armenkas van de kerk. Hieruit

blijkt dus niet alleen dat de intentie van de conferentie de armenzorg was, maar ook dat het initiatief van henzélf uitging en niet van de pastoor. Hoewel niet met zoveel woorden gezegd, komt uit de notulen toch wel een zekere wrijving tussen pastoor en vereniging naar voren.

Van wat men noemde de "zittingen" van de conferentie werden keurige notulen gemaakt, vrijwel steeds één blad per zitting, en aan die notulen, waarvan het oudste exemplaar zich in het stadsarchief bevindt en twee volgende bij een particulier, ontleen wij de gegevens voor dit artikel.

De Vincentius Vereniging was een internationale vereniging met een hoofdkwartier in Parijs en een aantal vestigingen in diverse landen. In Nederland waren er in 1846 nog maar enkele, bijvoorbeeld in Den Haag en in Delft en enkele heren uit Delft hebben in Vlaardingen de stoot tot oprichting gegeven. De vereniging kwam wel voort uit de leden van de rooms katholieke kerk, maar viel niet onder de kerkelijke hiërarchie, waaruit mogelijk de gesignaleerde aversie van de pastoor valt te verklaren, want die had daardoor weinig greep op het geheel.

De eerste bijeenkomst van wat we in het vervolg de vereniging zullen noemen, werd begonnen met de voorlezing gedurende een kwartier uit de levensbeschrijving van de Heilige Vincentius à Paulo, die één van de leden had meegebracht. Vincent de Paul was in 1581 in Zuid Frankrijk geboren en stichtte verscheidene, meest caritatieve orden. Hij overleed in 1660 in Parijs en zijn kerkelijke feestdag is op 19 juli.

Na de lezing ging de collectebus rond wat 25 gulden opleverde en aldus kasgeld hebbende kon men aan zes huisgezinnen die men zou gaan bezoeken, elk twee "bons" ter

waarde van 25 cent uitdelen waarvoor men winkelgoedern kon kopen. De gezinnen van Joor van Sassen, Hein van der Linden, Kees den Boogert, de weduwe Van der Zwet, Kouwenberg en Janus Boonefaas waren de eersten die de vruchten plukten van het bijeenkomen van deze groep. De vergadering werd met gebed gesloten, zoals die ook, gezamenlijk geknield, met gebed werd geopend.

Op de volgende vergadering bracht men elkaar verslag uit over de afgelegde bezoeken aan de armen en dan blijkt dat de functie van magazijnmeester niet voor niets was ingesteld: er zijn al kledingstukken voorhanden om uit te reiken. De pastoor heeft zich dan blijkbaar enigszins met het bestaan van de vereniging verzoend, want hij dient namen van behoeftigen in, met het verzoek die te bezoeken. Behalve uit de bij elke vergadering rondgaande collectebus, komen de financiën ook van "weldoeners" of "inschrijvers". Het verwondert daarbij niet dat zich onder die weldoeners zich wederom een aantal echte of geparenteerde leden van de familie Van der Drift bevinden.

We zullen de heren nu rustig hun wekelijkse vergaderingen laten houden en hun zegenrijke bezoeken laten afleggen en onderwijl zien hoe zij langzamerhand het rooms katholieke onderwijs in Vlaardingen op poten gaan zetten, want dat is per slot het onderwerp van dit artikel. Terloops zullen we dan nog wel enkele saillante details uit hun notulen aanhalen.

Al op 20 november van het oprichtingsjaar werd de behoefte kenbaar gemaakt om "voor de arme kinderen te zorgen dat zij geregeld ergens ter schoole gingen". Eén van de leden belastte zich ermee een onderwijzer te vragen of hij bereid is enige kinderen "op matiger conditie als de

gewonen" aan te nemen. Een week later kunnen er al enige kinderen op de armenschool worden geplaatst tegen 25 cent per week per kind, maar naarmate er meer kinderen naar school gaan zal dit bedrag lager moeten worden. Voor de schoolgaande kinderen wordt door de magazijnmeester kleding gereed gemaakt.

Op dezelfde zitting werd bekend gemaakt dat de vereniging was ingelijfd bij de internationale vereniging, maar dat hield echter wél in dat er ook gecollecteerd moest worden voor de slachtoffers van een overstroming van de Loire in Frankrijk! Men maakte hiervoor 5 gulden over.

Op 25 december zijn 5 kinderen op de school geplaatst, waarvan 1 meisje, tegen 10 cent per week.

In augustus van het volgende jaar beklaagt een moeder zich dat haar kinderen door de meester van de armenschool niet alleen verplicht worden de Bijbel te lezen, maar ook om hun rooms katholiek vragenboek mee te brengen om bij hem daaruit te lezen. Navraag bij de meester, want dit mocht niet meer gebeuren, leert echter dat sommige moeders zélf hebben gevraagd hun kinderen de vragen te leren. Het gevolg hiervan is dat men in overleg met de pastoor, iemand een kleine school wil laten oprichten om aan de arme r.k.kinderen de catechismus te leren. President Nooten neemt op zich dat te gaan doen, maar in februari van 1848 tracht men hiervoor een vrouw aan te trekken, die echter ook met de pastoor hierover in bespreking blijkt te zijn. Maar kort daarop neemt de vrouw toch 10 of 12 kinderen (meisjes) aan voor 1 gulden per week. De vereniging zal andermaal zorgen dat de kinderen "voegzaam" gekleed zullen zijn. In april 1848 blijkt dat de school van de juffrouw een gewone bewaarschool is of is geworden, waarop nog eens 5 kinderen worden geplaatst.

De zorgen van de vereniging strekten zich overigens ook uit tot de wat oudere jeugd. Zo woonde er ergens een jonge bakker wiens ouders naar een andere plaats waren getrokken, waar zij werk hoopten te vinden. Aan de jongeman is een jonge, ongehuwde huishoudster toegevoegd en dat kan natuurlijk niet goedgevonden worden, temeer daar die huishoudster ook nog een renegaat blijkt te zijn, een afvallige dus! De jongen is echter niet behoeftig, waardoor men, jammer genoeg, geen reden heeft om bij hem "in te dringen"!

Door de banden met Parijs worden we op 6 juli 1848 iets gewaar van de laatste revolutie aldaar. De socialistisch-communistische opstanden in de jonge republiek Frankrijk werden bloedig onderdrukt en er waren veel gesneuvelden. Tot de gewonden behoorde ook de internationale president van de vereniging en voor hen en voor hem bad men aan het einde van de vergadering een "10tje": tien maal het weesgegroet met een onzevader en een Glorie zij de Vader of het vijfde deel van een rozenhoedje.

De verhouding met pastoor Van Lottum was in die tijd nog steeds niet erg goed. De vereniging wilde in juli haar jaarvergadering in de kerk houden, maar om onduidelijke redenen kon dat niet en daarom werd de vergadering gehouden in "de zaal" van de vice-president, wat waarschijnlijk een flinke woonkamer in zijn woonhuis was. Die waren er namelijk meer in die tijd, o.m. in een huis van een Van der Drift wordt over een "zaal" gesproken. Tot grote spijt van de leden was de pastoor niet op de vergadering aanwezig.

Hoewel de heren van "Vincentius" niet bepaald uit waren op complimentjes en bedankjes, wordt toch één keer, in de

notulen van 6 oktober 1848 bij uitzondering melding gemaakt van een briefje van een arm kind dat "Zijne erkentelijkheid betuigt voor de genotene Weldaden".

Eind 1848, enkele bedeeden zijn dan al gestorven aan de cholera, komt samenwerking met de protestanten een keer aan de orde. Voor een zeer behoeftige bouwman, een boer dus, kon zoveel geld, ook van protestanten worden geleend dat hij een paar koeien kon kopen, waarmee hij "in zijn stand zeer gered is".

De gelden in kas zijn door alle uitgaven nog al wisselend. Een gulden of zeventig kon het zijn na een collecte in de kerk, maar vaak was er een tekort, variërend van enkele centen tot ruim 12 gulden. Maar tekort of niet, de "bons" werden tóch uitgedeeld.

Hoezeer de vereniging leefde, ook onder de familieleden van de bestuurders, mag blijken uit het feit dat de dochter van de vice-president bij haar intrede als novice in het Liefdesgesticht te Amersfoort de naam Vincentia aanneemt.

Tijdens de 140e zitting, op 18 juni 1849, komt de cholera ter sprake en dat leidt tot de klacht dat de behandeling in het publieke gasthuis alhier (in een barak aan de Kortedijk) te wensen overlaat. Men acht het nuttig als men hier zusters van liefdadigheid als verpleegsters zou kunnen krijgen. Een vraag in die richting aan de vereniging in 's-Hertogenbosch levert niets op: noch daar vandaan, noch uit Tilburg kunnen zusters overkomen. Zoals bekend kwamen die liefdezusters later uit Amersfoort en daar zal de intrede van zuster Vincentia, hierboven genoemd, niet vreemd aan zijn geweest!

De 143e zitting had op 29 juni 1849 plaats moeten vinden, maar "zijnde de nieuwe haring juist ingevallen" wordt die bijeenkomst een dag verzet.

Voor het r.k. onderwijs in Vlaardingen is 20 juli 1849 een belangrijke dag, want op die dag ontvangt men bericht van de provinciale raad van de vereniging dat in Den Haag een R.K.school is opgericht, iets waarin de Vlaardingse conferentie zich verheugde "en hartelijk de wensch koesteren dat ook hier iets van dien aard, zij het ook op kleiner schaal tot stand kwam". Aldus de eerste neergeschreven gedachte aan een eigen R.K.school.

In augustus van datzelfde jaar organiseerde men een loterij, waarvoor 1400 loten worden geplaatst, wat na aftrek van kosten 672 gulden opleverde. Als kort daarop de nieuwe pastoor, Van Deyl, de vergadering bezoekt oppert hij het idee om de gelden van die loterij aan te wenden tot de oprichting van een bewaarschool, die dan moet komen op een plek dicht bij de kerk, waarvan hij vermoed dat de benodigde grond daarvoor wel zal worden afgestaan. (Voor een goed begrip: met die kerk wordt dan bedoeld de schuilkerk aan het Emaus). Men voelt wel wat voor het idee, maar men vraagt dan de pastoor om een afzonderlijke commissie te benoemen die dit liefdewerk zal gaan doen. De opbrengst van de loterij zal dan als stichtingskapitaal kunnen worden gebruikt, terwijl uit het eigen fonds 125 of 150 gulden voor het onderhoud zal worden aangewend. Maar omdat de pastoor niet reageert, besluit men uiteindelijk om het loterijgeld maar te beleggen. Na enig onderling opbieden, neemt tenslotte de penningmeester het geld onder zich tegen een rente van $4\frac{1}{2}$ %, maar de vereniging kan het geld onmiddellijk terugvorderen als het voor het beoogde doel moet worden aangewend.

Op 3 mei 1850 wordt bekend dat juffrouw Schepen, die dan zo'n 40 kinderen voor rekening van de conferentie op bewaarschool houdt, in augustus van hier zal vertrekken. Op die dag komt ook het grote plan ter sprake voor de oprichting van een liefdesgesticht in Vlaardingen. Als de schooljuffrouw aanbiedt om voor 4 gulden per week méér toch hier te blijven, merkt men op dat dan de kosten te hoog worden en dat men dan beter een liefdehuis kon oprichten. De pastoor verzoekt daarop de vereniging om bij inschrijving giften voor het liefdesgesticht in te zamelen. Een paar leden hielden zich daarmee bezig en een week later was er al bijna 300 gulden binnen! Voortvarend waren zij, de Vincentianen! Men moet overigens de plannen voor een liefdesgesticht niet al te groot zien: het eerste doel was slechts een behoorlijke bewaarschool te stichten en meer niet.

In 1850 werd de jaarvergadering van de vereniging in de Zaal Harmonie gehouden. De huur ervan was 10 gulden en dat werd door de leden uit eigen zak betaald.

In juni van dat jaar werd een tijdelijke vervangster voor de vertrekkende schooljuffrouw gevonden, die haar taak zal waarnemen totdat een liefdezuster haar kan vervangen. Zij krijgt 2 gulden 50 cent per week voor haar werk.

Men trad andermaal in overleg met de pastoor om alsnog een speciale commissie voor het liefdesgesticht in te stellen en dat lukte deze keer vrij spoedig: op 2 augustus is de commissie benoemd, bestaande uit de pastoor, de armmeester J.F. de Groot en de secretaris van de vereniging. De commissie had er overigens nog een zwaar hoofd in om de nodige financieën bijeen te brengen, maar zij zou graag meewerken om de voor Vlaardingen doelmatigste instelling te bereiken, maar "men zal het aan de Voorzienigheid moeten overlaten" of het doel

inderdaad met gezamenlijke inspanning bereikt zou kunnen worden.

In dezelfde maand werd op een zitting een zucht van verlichting geslaakt wegens "het gelukkig plaatsnemen van een lastig jongmensch op een koopvaardijship, waardoor de Moeder, de weduwe Rijke, zeer verligt is geworden". Maar helaas: de jongeman gedraagt zich ook aan boord niet goed en komt wederom ten laste van zijn moeder... en van de conferentie!

Op de 23e van die maand wordt er al gesproken over "ons nieuwe bewaarschool". Het blijkt dat er voor het liefdesgesticht een huis beschikbaar is, maar dat ligt te ver van de kerk en bovendien zou daarvoor 700 gulden per jaar moeten worden betaald en dat is veel te veel.

Kort daarna wordt ook nog gesproken over de wenselijkheid van een zondagschool en men zal daar met de pastoor over spreken.

In de winter van 1850 zoekt men bezigheden voor de behoeftigen, waarbij men denkt aan een pluizerij, waarschijnlijk, omdat het in Vlaardingen was, een pluizerij van touw waar men dan "werk" van maakte, waarmee men naden van schepen breeuwde. Aan de mogelijkheid van een spijskokerij wordt ook gedacht.

Maar omdat de stadsschool inmiddels wat vol wordt, zijn er ook weer nieuwe plannen om te komen tot oprichting van een eigen R.K.school, waarbij men hoopt op subsidie van de stadsoverheid. Deze zaak wordt inmiddels "aan ieders gebeden nog wel aanbevolen", terwijl de president in Den Haag zijn licht zal opsteken hoe men dáár tot stichting van een eigen school is gekomen. Tegen het einde van het jaar wil men middels een proefinschrijving nagaan of de

R.K.bevolking de kosten van één of twee onderwijzers wil en kan dragen. Van de bisschop wordt een aanmoediging ontvangen, terwijl hij een bijdrage van 100 gulden toezegde. Maar omdat hij kort daarop overleed moest de brief waarin hij zijn bijdrage toezegde als bewijsstuk worden getoond aan zijn executeurs testamentair, die daarop prompt uitbetaalden.

In het nieuwe jaar, 1851, wil men weer een loterij organiseren ten behoeve van de school i.o., maar de vereniging had de raad gekregen bij de burgerlijke gemeente eerst een aanvraag in te dienen voor de bewaarschool, om daarna pas de grote school ter sprake te brengen. Als Rooms Katholiek moest men toch nog wat voorzichtig zijn, het was nog geen 1853.

Op 26 januari heeft men voor 1.700 gulden een huis voor de vestiging van de grote school gevonden: Hoogstraat 209, tussen Vrouwensteeg en Brede Havenstraat, de huidige brillenwinkel naast café De Steeg, dat op 13 augustus beschikbaar komt. Voor de aankoop van het huis is het geld beschikbaar uit de eerdere verloting en dat op rente werd gezet. Verder de opbrengst van de lopende loterij, wat 721 gulden en 94 cent bleek te zijn en een bedrag van 800 gulden, zijnde een renteloze lening van de acht conferentieleden. (Door intrede van enkele jongere leden van de familie Van der Drift was hun aantal van zes op acht gebracht).

De kosten voor de verbouwing van het huis vielen wat tegen, maar de benodigde 700 gulden konden wel worden betaald.

Op 7 maart is de gemeentelijke toestemming voor de school binnen, evenals het koninklijk fiat voor de te houden loterij. Men had toen ook al een onderwijzer op het oog, maar die kon zijn benoeming niet aannemen. In juli wordt

ene heer Keuchlein voor drie jaar benoemd, maar in november laat men, op aanraden van anderen, een zestal onderwijzers een vergelijkend examen afleggen. Onder hen waarschijnlijk ook Keuchlein. Twee van de zes blinken uit: Jos. Schuch uit Rotterdam wordt op 7 november benoemd, maar hij kan pas op 1 januari 1852 beginnen, tegen een salaris van 300 gulden per jaar.

Wat betreft de kinderen die op de school zullen worden geplaatst: allereerst moeten dat de kinderen zijn van de door de vereniging bedeelde armen en daarna die van andere armen, een 40-50 totaal. Eerst daarna zijn de "burgerkinderen" aan de beurt, die dan echter wel 20 cent per week moeten betalen.

De inschrijving voor het onderhoud van de schoolmeester blijkt in november 400 gulden te hebben opgebracht. Met de meester zal over de inrichting van de school worden gesproken. Hij zal in de in Den Haag gevestigde Vincentius-school bezoeken, om te zien hoe die is ingericht.

Op woensdag 5 januari 1852 is het zover: in aanwezigheid van 30 van de 36 al ingeschreven kinderen en van de Vincentianen zegende pastoor T.H. van Deijl de school in. Om 7 uur staat er: 's morgens of 's avonds?

Het eigen Rooms Katholieke onderwijs in Vlaardingen is dan gestart en staat onder toezicht van de gehele Vincentiusvereniging. Maar op aanraden van de hoofdraad van de vereniging blijft de school, als zijnde "alleen door de liefde in het leven geroepen" op naam van de vereniging staan, maar niet onder het toezicht van alle leden. Geadviseerd werd een afzonderlijke schoolcommissie en een aparte kas in te stellen. De heren H.P. Jansen, J.B. van der Drift en C.A. IJzermans worden als zodanig benoemd en zij stellen kort daarop een schoolreglement op.

Van de overleden bisschop werd naast de eerder ontvangen 100 gulden, in maart ook nog een legaat van 300 gulden ontvangen, wat eveneens voor de school wordt bestemd.

De hoofdraad wenste de vereniging in maart alle zegen toe op de schoolonderneming. "De gebeden der kinderen zullen daartoe zelf ook bijbrengen" veronderstelde men en dit laatste had tot gevolg dat de kinderen altijd enige vaste gebeden in de school moesten opdragen.

In het voorjaar 1852 bepaalde de vereniging, die, de schoolcommissie ten spijt, toch nog wel wat te vertellen had, dat de kinderen op zondag twee of driemaal naar de kerk moesten. Op 28 mei werd bepaald dat zij dagelijks éérst naar de kerk en daarna "gepaard" naar de school zouden gaan. Eén an ander was met de ouders besproken, terwijl de leden van de vereniging hierop toezicht zouden houden. Kinderen zijn rumoerig en daarop vormden ook de R.K.kinderen geen uitzondering: in juni wenst men in de school meer stilte en orde. De meester zal daarover worden onderhouden.

Vakantie krijgen de kinderen ook. Die moet beginnen op 19 juli, de feestdag van de Heilige Vincentius, maar hoe lang die vakantie zal duren moet nog worden vastgesteld. Op de feestdag zullen de leden van de Conferentie van de Heilige Vincentius à Paulo zélf de "grote gedachtenis" aan hem houden.

Op 25 juni worden de kinderen getraceerd vanwege de kermis. De kinderen moesten aan het eind van het schooljaar een examen afleggen en dat was "tot alle tevredenheid" afgelopen, wat ook een pluim voor de meester inhield die daar dan ook handig op inspeelde door op 9 juli 100 gulden opslag te vragen, wat hem ook wordt toegezegd.

De vereniging had vanaf de oprichting al een bibliotheek, met boeken, maar ook met tractaten, die aan de bedeeden werden uitgeleend. Nu de school klaar is wordt de bibliotheek daarheen overgebracht en men tracht de mensen te "lokken" door hen daar op zondag hun boeken af te laten halen om ze dan in die school enige ogenblikken bezig te houden.

De notulen van de vereniging houden hier op en verdere stukken zijn er (nog) niet. Waarschijnlijk heeft het kerkbestuur later de school overgenomen, want in 1875 koopt dat bestuur door bemiddeling van de heer Suyker uit Vlaardinger-Ambacht het pand Westhavenplaats, nu nrs 15 en 16, voor 7 duizend 283 gulden om dat tot school te bestemmen. Het pand had een ingang aan de Westhavenplaats, maar bij hoog water moest men via de Hoogstraat de school betreden.

In 1893 verkoopt men dat pand weer en betreft men een pand aan de Maassluissedijk, waarbij ook een meesterswoning was. Tot hiertoe werd niet duidelijk of de diverse scholen gemengd waren of niet, waarschijnlijk ging het in het hiervoorgaande uitsluitend over een jongensschool. In ieder geval werd in de school aan de Maassluissedijk de Jongensschool St Joseph gevestigd.

In 1922 werd het R.K. onderwijs uitgebreid met de St. Willibrordusschool aan de Boschlaan, waarvan de klassen 1 t/m 6 een gemengde lagere school was en de klassen 7 tot en met 9 een driejarige MULO. Als eerste hoofd fungeerde hier voor één jaar de toen 84 jarige meester Koster, die eerder hoofd was geweest van de Jongensschool St. Joseph aan de Maassluissedijk. Hij kreeg aan de Boschlaan assistentie van Aug. A. Boudens, een aanbehuwd kleinzoon van meester Schuch. Vervolgens was de heer Groenhuizen drie jaar hoofd van de Willibrordusschool en in 1927 werd Aug.

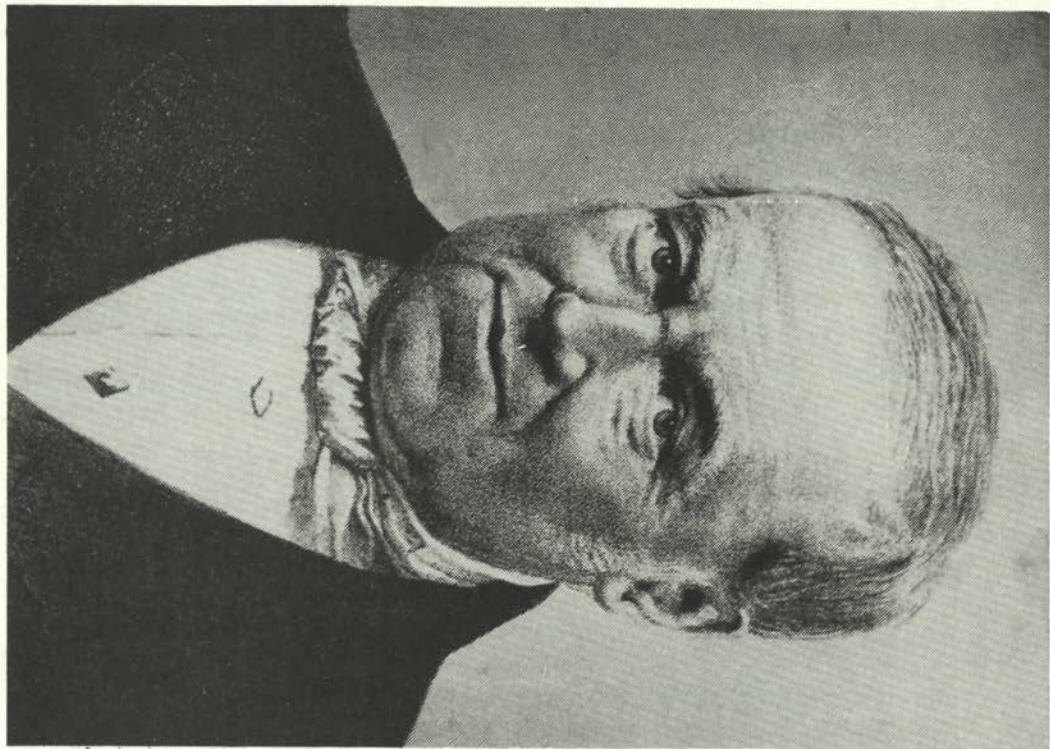

A.Boudens hoofd van de MULO. Dat deze school van het begin af aan "gemengd" was, dus jongens en meisjes bij elkaar, was voor het R.K. onderwijs zeer ongewoon. In 1975 werd de St.Jozef-mavo de opvolger van de St.Wilibrordusschool.

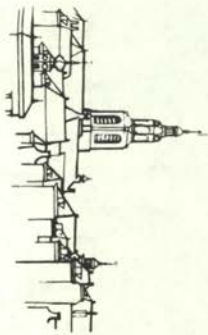
De meisjesschool.

In 1855 werd door het kerkbestuur van het gemeentebestuur een stuk grond in erfpacht verkregen voor het oprichten van "een gesticht om te dienen als weeshuis, verplegingsplaats van oude behoeftige lieden en bewaar- en breischool voor kinderen behorende tot de Katholieke Gemeente alhier". De bewaarschool was voor jongens en meisjes, terwijl er ook een bijzondere lagere meisjes-school zou komen, geleid door de zusters van Onze Lieve Vrouw van Amersfoort. Het oude ideaal van de Vincentianen, een liefdesgesticht voor het R.K.onderwijs, zou dus werkelijkheid worden.

Hoewel de hoge overheid de bisschoppelijke hiërarchie weliswaar had hersteld en daarmee ruim baan gemaakt voor de herleving van het rooms-katholicisme, was men bij de lagere overheden en zeker bij de burgerij nog lang niet zo ver dat men het roomse geloof zo maar aanvaarde. Een deel van de Vlaardingse burgerij verzet zich dan ook tegen de oprichting van het gesticht. Ook in de gemeenteraad is verzet maar dat stoelde op een vermeende onwettigheid: het verzoek van de heren van "Vincentius" om grond in erfpacht voor het Liefdesgesticht was niet vermeld op de convocatie voor de raadsvergadering van 4 april 1855. Niettemin werd het verzoek besproken en werd er (positief) over gestemd. Met name het raadslid Hoogendijk vond dit een onwettige gang van zaken. Een dagblad had zich ook al in die geest uitgelaten, terwijl

Hendrik Pieter van der Drift (1794-1858).
Reder en haringhandelaar. Lid van de gemeenteraad sedert
1831 en burgemeester van Vlaardingen van 1850 tot aan
zijn overlijden.

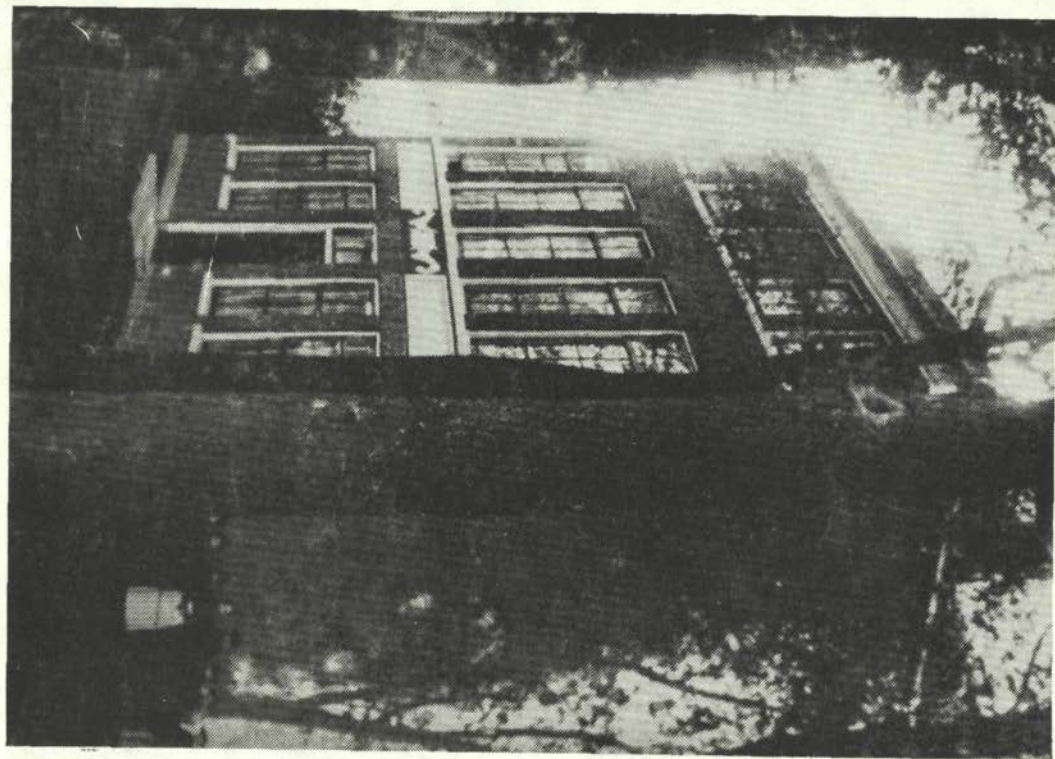
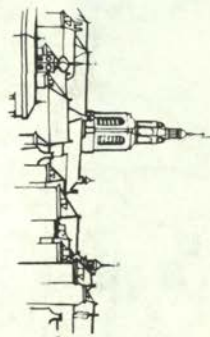

anonieme verkiezingspropaganda er ook al gewag van maakte. Men verdacht natuurlijk de R.K.burgemeester Van der Drift ervan dat hij deze zaak voor zijn geloofsgenoten (én voor zijn familieleden!) had "doorgedrukt". De storm luwde enigzins toen het kerkbestuur beloofde géén katholieke versierselen op de gevel aan te brengen, want dáár schijnt het bij de burgerij om begonnen geweest te zijn. Burgemeester Van der Drift merkte overigens hierover in de raad tegen Hoogendijk op dat hij "persoonlijk een Christusorde met het kruisteken versiert draagt en dat één van deszelfs schepen een vlag voert met dezelfde tekenen, waarop nochtans van de zijde der protestanten immers geene aanmerkingen is gevallen"!

Hoewel alles nu geregeld zou moeten zijn, werd niettemin in 1857, bij de behandeling in de gemeenteraad van het verzoek om de St.Johannes de Doperkerk te mogen bouwen, nog scherp afgegeven op het liefdesgesticht, dat niet zou worden gebruikt voor het doel waarvoor het zou zijn gebouwd, namelijk als een gesticht voor oude, afgeleefde zeelieden. Dat de roomsen eigen onderwijs hadden zal vele protestanten niet hebben aangestaan, want dat betekende een versterking van het roomse geloof en aan het tolereren daarvan was men nog lang niet toe.

Maar het gesticht kwam er en op 2 mei 1856 kwamen vier zusters en een dienstmaagd als vaste krachten naar Vlaardingen en begon de kleuterschool met acht, en de naaischool met 37 leerlingen, want na een maand al 100 leerlingen waren. In 1858 kon met de lagere meisjesschool worden begonnen, die in 1885 sterk moest worden vergroot. Op 2 juni 1898 legde Anna Geertruida Hofstee aan de Hoflaan de eerste steen voor een nieuw liefdesgesticht, waaraan tevens een kleuterschool en een lagere meisjes-

Het eerste gebouw van het Liefdesgesticht aan de Hoflaan.

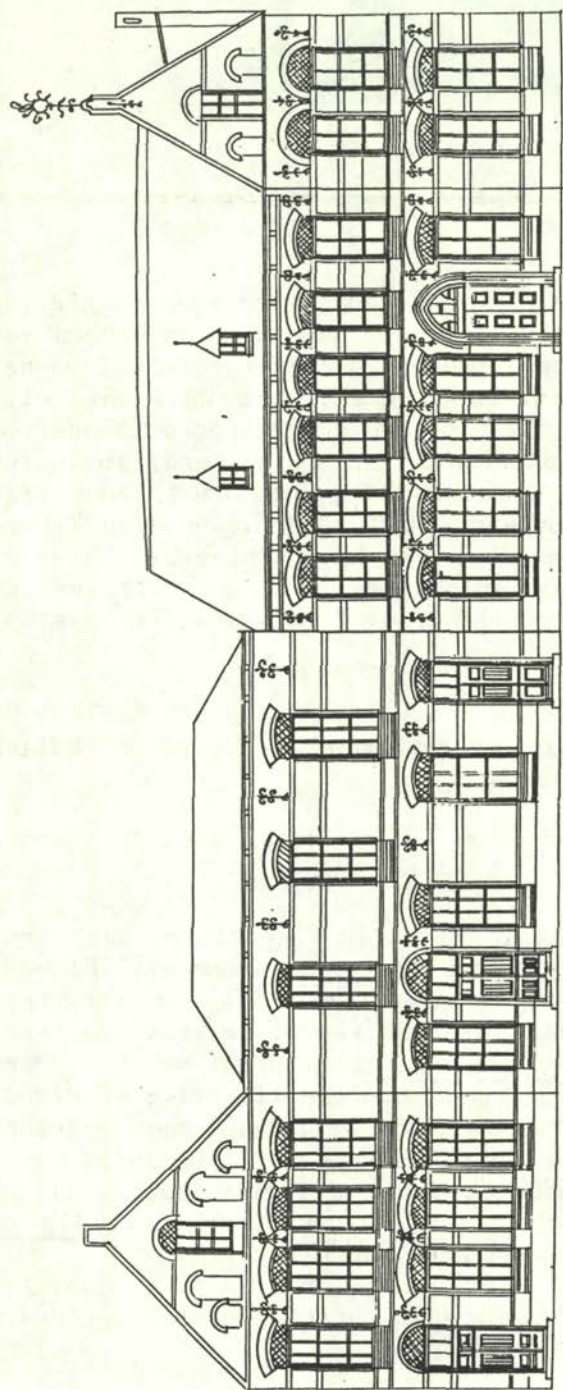
school werden verbonden. De zusters waren zeer zuinig. In 1912 bevoorbeeld waren de kosten voor het onderhoud van de gebouwen, dus de bewaarschool, de meisjesschool en het zusterhuis, 377 gulden en 30 cent. Vuur en licht, niet electrisch uiteraard, kwam op 210 gulden, schoolbehoeften 213 gulden, en het onderhoud van 15 zusters, inklusief dokter etc., tuin en kapel 2.443 gulden en 47 cent. Wat een jaartotaal maakte van 3.650 gulden. De drie lekenleerkrachten, de dames Trouwborst, Kruiniger en Maassen, verdienden samen 1.996 gulden per jaar. In 1912 werd de school, door de bijbouw van 4 klaslokalen aan de Emmastraat uitgebreid.

Aanvullende informatie betreffende het Rooms Katholiek onderwijs in latere jaren.

Door A.J.Kremers

Na de Tweede Wereldoorlog breidde Vlaardingen zich snel uit en dat had ook gevolgen voor het onderwijs. De oude Maria-Zusterschool veranderde geleidelijk van karakter: steeds meer leken namen de taak van de religieuzen over. De moderne Willibrordusschool aan de Afrol nr 16, die op 8 januari 1968 werd geopend, nam van lieverlee de dienst van de Mariaschool over, zodat de cursus daar voorgoed eindigde met het schooljaar augustus 1971. De Julia-kleuterschool bleef in gebruik tot het nieuwe complex aan de Afrol geheel compleet was met de kleuterschool Jip en Janneke, die werd geopend op 1 februari 1975.

Onder invloed van de nieuw gestichtte parochies onstonden veel nieuwe scholen, zoals in de:

Plan voor de uitbreiding van het Liefdesgesticht in 1898.

Sint Willibrordusparochie:

Don Boscoschool, Curacaolaan 178, lagere school.
Gefinancierd bij raadsbesluit van 8 dec.1949. Gebouwd in 1950 en geopend in sept.1951. In 1955 vergroot tot 8-klassige school.

Savioschool, Kam.Onnesstraat 60, lagere school.
Geopend op 1 sept.1959.

Paulusschool, Van Maerlantlaan 6, lagere school.
Geopend in sept.1965. Volgens het "Simplex-Bouwsysteem" gebouwd door Architectenbureau Nuyt en Heikens. Deze school werd op 25 nov.1972 getroffen door een aardgasontploffing. Hij werd op dezelfde plaats in 1973 herbouwd en op 19 april 1974 heropend.

Don Boscoschool, Curacaolaan 196. Deze inmiddels afgebroken school werd in 1950 gebouwd door Panagro uit Warmond. Architecten waren M. en Ir D.Th.Laurentius.

Sint Raphaël, Surinamesingel 83, Montessori-kleuterschool. Gebouwd in 1966.

Pippeloentje, Lorenzstraat 25, kleuterschool.

Pinkeltje, Van Maerlantlaan 8, kleuterschool.

Heilige Geestparochie:

Barbaraschool, Seringenstraat 5, lagere school.
Geopend 1 febr.1956. Architect F.L.van der Lubbe uit Den Haag.

Groep meisjes van de Maria-School uit 1899.

Pinnocchio, Magnoliastraat 1, kleuterschool.

Geopend op 7 jan.1966. Architect J.Mol, Den Haag.

De Barbaraschool werd in 1976 uitgebreid en vormt sedert dien één complex met de Pinnocchio kleuterschool.

Pax-Christiparochie:

Sedert 1968 is er een unieke samenwerking in de Holywijk tussen het protestants-christelijke, het Rooms Katholieke en het openbaar lager- en kleuteronderwijs, ontstaan uit een idee van drie schoolhoofden. Die samenwerking omvat ondermeer de inschrijving van leerlingen, aanschaffing van duurzame gebruiksartikelen, schoolfeestjes en sport-en-spel-evenementen. Dit alles in samenwerking met ambtenaren, gemeentebestuur en met de verschillende oudercommissies. Door die samenwerking was ook de scholenbouw daar vrij snel gerealiseerd: de Pax-Christi-school, Reigerlaan 9, met de kleuterschool Dikkertje Dap in 1969 en in 1970 werd de Roncallischool aan de Albertine Agneslaan 150, samen met de kleuterschool Woele Wippe geopend.

Een hoofdstuk apart vormt de moeizame totstandkoming van de nieuwe St.Jozef-mavo Het oude gebouw daarvan, aan de Boslaan, inmiddels gesloopt, was jarenlang een combinatie van lager onderwijs en UL0. Van 88 leerlingen in 1957 steeg dat aantal tot 175 in 1962 en 325 in 1974/75. Daardoor was in 1967 al een dependance nodig van twee lokalen aan de Cornelis Houtmanstraat, terwijl in 1974 al acht lokalen werden gehuurd. De gemeente Vlaardingenv adviseerde in 1964 al nieuwbouw en reserveerde daarvoor grond aan de Willem de Zwijgerlaan. Maar omdat bleek dat het rijk in 1968 nieuwbouw van mavo-scholen zou gaan subsidieëren, stelde de gemeente vooralsnog geen krediet

Groep oudere meisjes in de Maria-School. z.j.

beschikbaar. Maar ook het rijk kwam niet af, zodat een semi-permanente constructie moest worden ontworpen voor 14 lokalen op 1800 m², wat noopte tot bouw in twee lagen. Uiteindelijk wisten Schipper en Meijerink uit Neede een systeem met verplaatsbare wanden te construeren, waardoor men bij kon blijven met de steeds veranderende situatie in het onderwijs. Hoewel de bouw ervan in september 1974 al was begonnen, werd pas op 16 juni 1975 de eerste paal geslagen door de 18 jarige Guido Lansbergen en de 12 jarige Priscilla Stevens. De opening vond plaats op 16 okt.1975 door Mr L.A.Struik, directeur van het centraal bureau voor het Katholiek onderwijs.

Op 10 jan.1978 werd aan de Olmendreef 100/102 de eerste paal geslagen voor een kleuter-basisschool voor de Stichting Katholiek Onderwijs Vlaardingen, ter vervanging van de noodschool aan de Brusselweg. De school kreeg de naam De Hoeksteen.

') Zie ook: Tijd-Schrift nr 32, blz.21-23.

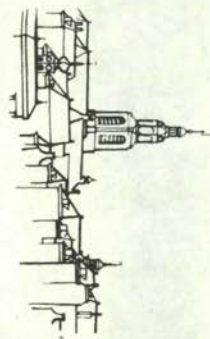
Bronnen en Literatuur:

- Diverse stukken uit privé bezit.
- Uit de geschiedenis van de Congregatie van de Zusters van Onze Lieve Vrouw te Amersfoort (1979).
- De drie notulen boeken van de vereniging "Vincentius".
- A.van Lommel S.J., Bijdrage tot de geschiedenis der parochie Vlaardingen.
- Spiegel Historiaal, december 1978.
- Sprenger van Eijck, Geschiedenis en Merkwaardigheden der Stad Vlaardingen, 1832.

Met dank aan de medewerkers van het Vlaardingse archief en de heer Drs C.M.Smits.

Augustinus Adrianus Boudens
(1891-1979)

AUG. A. BOUDENS.

Door T. van Geest-Pietersen.

Zoals uit het voorgaande artikel blijkt, zijn er over het R.K. onderwijs in Vlaardingen niet al te veel gegevens bewaard gebleven. Maar gelukkig toch voldoende om een summier overzicht te maken.

Als oud-Vlaardingse, geboren in 1915, zou ik toch over een markante persoon uit het katholieke onderwijs te Vlaardingen een toelichting willen geven. En wel over de heer Aug. A. Boudens. Deze was gehuwd met mevrouw C. Boudens-van Heel, wier grootvader, de heer Jos. Schuch, op 7 november 1851, als eerste onderwijzer aan de eerste R.K. school in Vlaardingen benoemd werd.

De heer Boudens werd in mei 1922 benoemd aan de toen opgerichte Sint Willibrordusschool, school voor lager onderwijs en U.L.O. In 1927 werd hij hoofd. 34 jaar lang is mijnheer Boudens, zoals hij genoemd werd, aan deze school verbonden geweest. Hij had meer gestudeerd dan het overgrote deel van zijn collega's: zo bezat hij de aktes Nederlands M.O., Frans M.O., Duits en Engels. Hij had een zekere naam in de onderwijswereld door tientallen publicaties, waarvan sommigen leidinggevend waren voor het U.L.O. onderwijs. Voorwaar niet de eerste de beste!

De resultaten van zijn school waren prima, ondanks dat hij het grootste gedeelte van zijn tijd maar één leerkracht voor de U.L.O. naast zich had.

Vlaardingen had in de dertiger jaren voor de katholieke jongelui weinig te bieden. Mijnheer Boudens nam, in overleg en met volledige goedkeuring van Pastoor Maas het op zich "na te zorgen" voor de leerlingen die de school

verlaten hadden en zich niet thuis voelden in het toenmalige patronaat, waar men volstond met de jongelui gelegenheid te geven te kaarten, te biljarten en biertjes te drinken. Eerst deed hij dit alleen voor de jongens, maar op verzoek betrok hij later ook de meisjes hierin. Hij richtte "de Boschlaners" op, club voor oud-leerlingen van zijn school. Deze combinatie van jongens en meisjes was in die tijd een groot experiment en werd door de katholieke jeugd-organisatie met argwanende ogen bekeken. Mevrouw Boudens was bij dit experiment, ondanks haar grote gezin, ook zeer nauw betrokken. De Boschlaners hielden zich bezig met toneelspelen, zang, volksdansen, excursies en bespraken problemen van die tijd. De heer Boudens was zijn tijd ver vooruit. Wat nu heel normaal is werd toen met wantrouwen bekeken en mocht niet. De groeiende populariteit van mijnheer Boudens en zijn vooruitstrevende aanpak van de jeugdzorg leidde tot niet mis te verstane achterdocht en misschien jalouzie bij diverse z.g. notablen. Aan de Boschlaners kwam een eind op bevel van "hogerhand", tot verdriet van allen die er bij betrokken waren.

Boudens had door het hierboven beschrevene het odium verkregen anti-clericaal te zijn. Niemand heeft hier ooit een bewijs van kunnen leveren, maar de mythe was er. De school werd, buiten hem om, tijdens de vakantie gesplitst, zonder opgaaf van redenen. Toch was het totaal aantal leerlingen niet zo groot dat het onoverzichtelijk werd. Hij had toen reeds 30 dienstjaren achter de rug. Zijn 40-jarig dienstjubilé werd volkomen doodgezwegen. Pastoor Theissen ging zelfs, met medeweten van het schoolbestuur, naar Den Haag om bij het Centraal Bureau te informeren naar de mogelijkheid de U.L.O.-school op te heffen en later door een nieuwe school te vervangen met

een ander hoofd. Dit bezoek liep op niets uit, maar het is wel een triest bewijs dat een profeet in eigen land niet gewaardeerd wordt. Onder zijn oud-leerlingen zijn vele vrienden en bewonderaars en wordt hij nog steeds gezien als een uitzonderlijk goede paedagoog en een nobel mens.

Publikaties van de hand van Aug.A.Boudens.

Verzameld door zijn dochter H.H.M.Boudens.

Jeugdboeken.

- De drie pijlen.
- De Moord in de sneeuw.
- El Sheitan, de duivel.
- Dromenland.
- De wonderlijke uitvinding van meneer Abraham.
- Amerikanen, spoken en diamanten.
- Nederland in nood.
- Het ezeltje van Sint Antonius.
- De gevleugelde redder.
- Honderd duizend gulden.
- Firma Erwtensbos en Frederikus.
- De tomahawk der Irokezen.
- Hoe 't paradijs op aarde kwam.

Godsdienst.

- Liturgie der Heilige Roomse Kerk.
- Voor God.
- Geschiedenis der Katholieke Kerk.
- De Zegevierende kerk (heiligenleven) Tous Saints.

- Ons dagelijks brood. (Verhalen voor eerste communicantjes).
- St Jan de Doper.
- De Martelaren van Gorkum.
- Jean Marie Vianny, de pastoor van Ars.
- Als een sprookje. (H. Imelda).
- Milde gevers. (St Nicolaas; H. Antonius).

Geschiedenis.

- De gang der mensheid. 2 delen. Geschreven samen met Th. van Berkel.

Ned. Taal- en Letterkunde.

Taal.

- Uit onze letteren.
- Taalwerk.
- Ons taalboek, deel 1 t/m 6.
- Onze auteurs.
- Naar 't einde (MULO).
- Onze Moedertaal, inleiding, deel 1 t/m 3.
- Het laatste jaar.
- Opwaarts.
- Opstelverhaaltjes.
- Onze Moedertaal (Spraakunst).
- De klokken van Haarlem. 12 delen. (Leesstof voor de lagere school).
- Ons huis. Deel 1 t/m 8. (Leesstof).
- Met z'n elfen. Deel 1 t/m 5. (Leesstof).

Letterkunde.

Serie losse tekstuitgaven, "voorzien" van inleiding en aantekeningen.

-
- De organist van de Dom.
 - Verzen door 't jaar.
 - De gestoorde bruiloft.
 - Ulrich de zanger.
 - Saidjah en Adinda.
 - Jaromis te Praag.
 - Marco/De hoofdige boer.
 - Het haantje van de toren.
 - De Sintnicolaasavond.
 - Geertruida van Oosten.
 - Balladen.
 - Hekeldichten.
 - Kobus en Agnietje.
 - De familie Stastok.
 - Een oude kennis./Teun de Jager.
 - Jan, Jannetje en hun jongste kind.
 - Jonas.

Poppespelen.

- Jan Klaassen als filmster.
- Hanneke Lekkertand.

Brochures.

- Jongens en Meisjes.
- Jeugd en Vrede.

Herdenkingsboekje.

- In de glans van het goud. (50-jarig regeringsjubileum H.M.Kon.Wilhelmina).

De "Hollandia" in oude glorie.

Tijd-Schrift ontving de hierna volgende reactie op het artikel "Mijn schooljaren" door A.J.van Druten, in Tijd-Schrift nr 32, blz.51 - 64.

DE SINT WILLIBRORDUSSCHOOL AAN DE BOSLAAN WAS EEN SCHOOL VOOR JONGENS EN MEISJES.

Door Arie A.J.de Wolf.

Geboren ben ik in Vlaardingen, in hetzelfde jaar als de heer Van Druten, die op de "klompenschool" ging. 1925 dus, en wel op 10 mei, een dag die mij mijn hele leven zal bijblijven, omdat op mijn 15e verjaardag, we woonden toen in de Oosterstraat, waar ook de radio-man Gerard van den Berg woonde, de Duitsers op visite kwamen en wat lang bleven. Diezelfde Oosterstraat waar mijn grootmoeder in het oude grijze huis aan de haven de pollepel zwaaide bij de redersfamilie IJzermans, waarvan de kinderen eveneens bij ons op school zaten en later melkboer De Bruijn de politiek in zou gaan en wethouder zou worden.

De straat ook waar het hoofdkwartier van de plaatselijke N.S.B.was gevestigd; een deftige meubelwinkel was, maar ook een waterstoker, de kruidenier Poot woonde, waarvan de zoon later bij de R.E.T. kwam en natuurlijke de heer De Goede met zijn kleine vrouw, die ons van de dagelijkse groenten voorzagen.

Mijn moeder was nettenboetster. Mijn grootvader, Arie van der Lugt, was met zijn zevende jaar naar zee gegaan en had lang en hard gewerkt; werd daarna kapitein op de melkboot van de Hollandiafabriek, maar kon het ook na

zijn pensionering niet laten om nog "blazen" te repareren op "de schuur". Een straat dus met een wisselende bevolking in meest kleine huisjes.

De heer Van Druten, die de vorige maal zijn schoolverhaal vertelde, vergist zich tweemaal. Hij stelt dat er een tweede jongensschool was aan de Boslaan, maar dat is niet juist. Zowel mijn zusje Annie als ik hebben op de Boslaan schoolgegaan. Niet omdat er in ons iets "meer" zou zitten dan in de jongens van de school van meester Elbers, maar gewoon omdat deze school voor ons het dichtst bij was. Het was een lagere school die doorliep naar de toenmalige U.L.O. opleiding en men ging dan ook naar de zevende klas als men in de eerste klas U.L.O. wilde terecht komen.

Een tweede vergissing van de heer Van Druten ligt in het feit dat hij de zoon van de heer Elbers een "rotvent" noemt die niet geschikt zou zijn voor het onderwijs. Ikzelf heb "Billy" Elbers in de vierde klas gehad en kon geweldig met hem opschieten. De hele klas eigenlijk, want je moest het al erg bont maken wilde je met meester Elbers ruzie krijgen. Dát is wellicht de oorzaak bij de heer Van Druten geweest, het té bont willen maken ?

Er zat nog een Elbers bij ons op school. Juffrouw Annie Elbers. Een heel lieve juffrouw, net als Do de Koning trouwens, wier ouders een haarden- en kachelzaak hadden, ook al weer in de Oosterstraat. Zij trouwde later met de heer Elbers en vrienden van mij en ikzelf hebben hen nog helpen verhuizen naar Vlaardinger-Ambacht. Daar woonde ook Aug.A.Boudens, de bovenmeester van onze school. Een man die steeds nieuwe leesboekjes voor de lagere school schreef, waarin dan de avonturen van zijn eigen gezin en de regelmatige uitbreiding daarvan, aan de orde waren. Ik

herinner mij dat de boekjes doorliepen tot "met zijn zestienen" en dat al zijn kinderen ook bij ons op school terecht kwamen. Mevrouw Boudens was trouwens een zeer charmante verschijning in de wekelijkse zondagsmis aan de Hoogstraat.

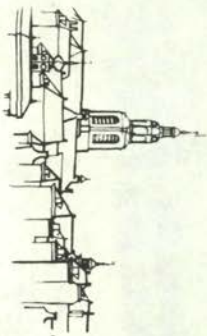
Van de "bovenmeester" die leraar M.O. Nederlands was en dus uiteraard op de U.L.O. les gaf, heb ik nog steeds boeken in mijn boekenkast staan. De boeken die mij de interesse gaven voor de Nederlandse taal, die ik in mijn eigen vak, journalist, zo hard nodig heb. De boekjes "Van onze auteurs", "Opwaarts" en "Uit onze letterkunde" leiden in in het taalbezit van de toenmalige jonge katholieke schrijvers en vertellen iets van de opkomst van het katholiek zelfbewustzijn van die dagen.

Een andere markante onderwijzer aan onze school was de leraar Duits, de heer De Jong. Hij was het die onvervaard de Duitse bezetters te woord stond toen men de school wilde vorderen.

Aan nog een andere onderwijzer, meester Wensing, die ook alweer in Vlaardinger-Ambacht woonde, bewaar ik eveneens goede herinneringen. Van hem kreeg ik "De Beatrijs" te leen, die ik in 1944, bij een zelf georganiseerde declamatie-avond in het Handelsgebouw voordroeg.

Natuurlijk. Er werd op onze school ook godsdienst-onderwijs gegeven. De verschillende kapelaans van onze parochie kwamen de kleine en later de grote catechismus overhoren. Er werd door meester Vaissier uit de bijbel verteld en, met kerstfeest, werden er spelen opgevoerd, waarin ik eens één van de drie koningen ben geweest.

Zoals gezegd, de St Willibrordusschool was een gemengde school. Dat gaf aanleiding tot veel "eerste" liefdes. In

Meester Halkes

die tijd noemden ouders dat nog "kalverliefde", maar dat schijnt, volgens de feministen, een totaal verkeerde benadering te zijn geweest omdat het het niet erkennen van de eerste lustgevoelens inhoudt waardoor een vrouw volwassen wordt. "Onzin?". Marjan Hofstee, die met haar broer Hans Hofstee, u weet wel, van "KOFA" op onze school zat, had nooit gebrek aan aanbidders. Ook Mien Boudens niet, de dochter van de "bovenmeester", al was men daar wat aarzelend tegen omdat zij zo dicht bij het oppergezag zat. Rita Keune was er en de schippersdochter Otjens en nog zo verschrikkelijk veel andere leuke meisjes, dat het mij nu verbaast dat ik later toch met een Rotterdamse gehuwd ben.

In de laatste oorlogsjaren moest de school dan toch aan de Duitsers worden overgegeven en kwamen wij op de meisjesschool aan de Hoflaan terecht. De zusters hebben wat te stellen gehad met die vrijgevochten jongens die samen met de meisjes zomaar in één klas zaten. Maar met de "liefde van Moeder Maria" in hun ogen hebben zij alles opgevangen.

Als ik nu vanuit Rotterdam Vlaardingen binnenrijd met de trein dan kijk ik nog altijd naar die plek waar ons markante schoolgebouw stond. Ik denk dan aan Brederode die ooit schreef "Het kan verkeren". Ik denk aan het goede onderwijs dat wij kregen. Ook op godsdienstig gebied en vraag me af hoe het met zo'n opleiding mogelijk is dat de zoon van brigadier Wigbold, Herman, die ook bij ons op school zat, hoofdredacteur van een linkse krant kan zijn. Aan meester Boudens en meester Halkes kan het niet gelegen hebben. Maar ja, "er zijn er altijd die hun kont tegen de krib gooien" zou mijn grootvader gezegd hebben.

RECTIFICATIE

Jan Anderson en Leon Bovée, Kroniek van de bezettingstijd in Vlaardingen, in: Tijd-Schrift nr 33 (sept.1985), 5-54.

Door verschillende leden is op ons artikel in het vorige Tijd-Schriftnummer gereageerd. Deze reacties geven ons en ook de Tijd-Schriftredactie de indruk dat het artikel door velen nauwkeurig gelezen is. In het algemeen betroffen deze reacties echte of vermeende onjuistheden in onze coproductie.

Echter, het is voor de lezer van dit artikel van belang zich te realiseren dat de gebruikte oorlogsbronnen, in casu de vlaardingse kranten, hun informatie zeer summier verstrekten. Bovendien werden de berichten ook gecensureerd door de duitse overheid. Al met al kwam dit uiteraard de objectieve berichtgeving niet ten goede. Zo was het bijvoorbeeld lang niet altijd mogelijk de juiste datum van de gemelde gebeurtenis af te leiden uit de krant. Door andere bronnen in het onderzoek te betrekken zou dit misschien wel mogelijk geweest zijn, maar door het late verzoek van de Tijd-Schriftredactie om deze kroniek te schrijven, ontbrak ons hiervoor de tijd. Echter, de strekking van het verhaal ("de lezer een indruk te geven met wat voor maatregelen en gebeurtenissen de doorsnee-Vlaardinger in de oorlog zoal geconfronteerd werd") werd hierdoor niet beïnvloed.

Toch staan er enkele storende fouten in het artikel. Dit betreft met name de datering van het bombardement van Rotterdam en van de executie van de geuzen. Het bombardement vond uiteraard plaats op 14 mei 1940 (en niet op 13 mei), de geuzen werden op 13 maart 1941 geëxecuteerd (en niet op 17 maart).

Jan Anderson en Leon Bovée.

Boekaankondiging.

VAN ERFENIS TOT STUDIEBEURS.

De Delftse fundatie van Renswoude.

Dit boek is geschreven in opdracht van het regentschap van de Fundatie van de Vrijvrouwe van Renswoude te Delft, Maria Duyst van Voorhout. Het boek bevat een historische studie over het onderwijs binnen de Fundatie in de 18e en 19e eeuw en voorts de geschiedenis van de Fundatie met uitvoerige gegevens over de behuizing en over de ontwikkelingen die hebben plaats gevonden tot in de huidige tijd.

Maria Duyst van Voorhout verkreeg door haar huwelijk met Frederik Adriaan Baron van Reede, vrijheer van Renswoude en Emmikhuizen en gecommiteerde van de Staten Generaal, haar titel: vrijvrouwe van Renswoude. Uit dit huwelijk werd een dochterje geboren, dat na 14 maanden overleed. Na het overlijden van baron van Reede, op 78-jarige leeftijd, in 1738, heeft Maria daarna nog 16 jaar geleefd. Zij stierf op 92-jarige leeftijd in 1754. Vijf jaar voor haar overlijden heeft zij een testament laten opmaken, waarin zij drie weeshuizen als erfgenaam aanwees, n.l. het Burgerweeshuis te 's-Gravenhage, het Weeshuis der Gereformeerden te Delft en het Stadsambachtskinderhuis te Utrecht. Er bleek na afwikkeling van haar nalatenschap voor elke instelling ruim 500.000 gulden beschikbaar te zijn. Elk weeshuis moest dit kapitaal onderbrengen in een Stichting met de verplichting intelligente en begaafde jongens uit de eigen inrichting vanaf de leeftijd van 15 jaar onder te brengen in een internaat om hen daar op te leiden tot de zgn. "vrije kunsten". Deze Stichtingen, "Fundaties van Renswoude" genoemd, behoorden tot de

eerste instellingen van hoger beroepsonderwijs in ons land. In latere jaren werd afgeweken van de oorspronkelijke bepalingen van het testament en werd in het begin van de 20e eeuw het internaat opgeheven, de studie in rechten en theologie opgenomen, en, wat ook heel belangrijk is, werden er meisjes toegelaten. Bij al deze veranderingen ging men echter van de gedachte uit, dat Maria Duyst van Voorhout, indien zij geleefd zou hebben evenzo gehandeld zou hebben.

Aan dit zeer interessante boek werkten mee mevr. Dr E.P. de Booy, historica, die bereid bleek een studie te schrijven over het onderwijs binnen de Delftse fundatie. Het 2e deel betreffende de huisvesting van de Fundatie van de 18e eeuw tot heden is geschreven door de heer J. Engel, die 33 jaar zitting in het regentschap van de Fundatie van Renswoude te Delft heeft gehad, met medewerking van Ir W.V.J. Freling. Het laatste deel omvat het einde van de 19e en 20e eeuw, waarin de Fundatie beurzen ging verstrekken aan niet-wezen. Dit deel is eveneens geschreven door de heer J. Engel, met medewerking van de heer W.H. van 't Hoogerhuys, adviseur in het regentschap van de Delftse Fundatie. Het boek is uitgegeven door de Fundatie van Renswoude te Delft in samenwerking met de Historische Vereniging Holland. Voor leden van die vereniging is dit boek verkrijgbaar door overmaking van f 25,- plus f 5,50 verzendkosten op postrekening 3593767 t.n.v. de penningmeester van de Hist. Ver. Holland, afd. verkoop publicaties te Den Haag, onder vermelding van "Fundatieboek". Voor niet-leden kost het boek f 50,-, excl. verzendkosten, te bestellen bij de secr.-rentmeester van de Fundatie L.P.v.d. Gaag, Buitenwatersloot 316 te Delft.

H. van Leerdam.

BARENDINA'S WEEKLACHT.

Vlaardingen, den 14 October 1879.

Achtbare Edele Heer Minister van binnelandsche Zaken ik Barendina Vermaas heb een vriendelijk verzoek van U hoe ik behandelen moet van wegen mishandeling van een Doctor bentfort in Vlaardingen dat hij een moordenaar van mij is en mijn leven verkort omdat ik zwaar lijdende ben van een breuk omdat een kwaal heb aan de lon en kwade borst en weer bloed opgebrag heb daardoor mijn breuk uitgegaan is tweemaal bij Doctor geweest heb wel thuis was en niet helpen wou antwoord dat ik kreeg don je op van mijn stoep de Doctor voor geld gevraag en niet helpen wou antwoord was Doctor Bentfort moet U helpen mag niet in zijn zaak Nachtwacht aangesproken hoe dat het mijn gesteld was alle mildereren aangewend eindelijk over drieje geluk mij nood geklaag bij de jakenie dat ik het van de kerk heb een Compeliment gehad en zoo verwoejen kwaad tegen mijn geen eens een Reseppij geven wil aan ik kort voor 9 uren een groote mishandelen ondergaan ben ik staande in de gan van zijn huis geknepen en gegooi dat ik een end voor over neer sloeg dar ik haast geen been er van verzetten kon en ziek bij was drie menschen als getuigen die het gezien heeft Doctor heeft 2 velwachten Agenten van pilici gestuurt de Agenten mijn ongelukken ligchaam over straat gesleept kruiwagen gegooi en gekneepen tot ik thuis was door permissie van Doctor bentfort in Vlaardingen mijn linker arm bont en blaauw is de Commessaris laten zien verzocht om Pezes van te maken Antwoord is van Commesaris ik verdon je op stadhuis geweest de Burgermeester was er wel maar was niet te spreken Docter Bentfort is getrouw met een Dochter van de burgermeester de vergadering is vimilie van Burgemeester dus de vraag is hoe dat be-

handelen moet wegens de midhandelen Docter bentfort waar eczamen voor afleggen om mensch zijn leven te verkorten of te verlengen hij is een moordenaar van mij en verkort mij leven gansch niet naar mij omgekeken portzegel in om antwoord terug Uw Adres moet wezen Aan Barendina Vermaas op de kortedijk te Vlaardingen Dat Docter verhoef in gasthuis te Rotterdam geweest op de singel breukband niet gaan kan op sikkentrie geweest laten onderteekenen niet noodig was als mij eigen naam die is Barendina Vermaas.

Commentaar van de Commissaris van Politie:

... dat schrijfster op dinsdag morgen den 7en October l.l. ten ongeveer half negen ure aan en in de woning van Dr Bentfort alhier beleedigend spektakel is komen maken, omdat zij naar zij meende een drankje voor de zenuwen had gehad, en daarmede geen genoegen nam, zeggende dat de doctor moest komen om haar breuk te helpen; waarop Dr Bentfort haar bij den arm heeft genomen en buiten de deur heeft gezet, alwaar zij op de stoep is gaan liggen;

- dat Dr Bentfort toen politie assistentie heeft laten roepen, en dat de agenten, aangezien zij bleef liggen en niet wilde loopen, zeggende: dat ze niet kon door haar breuk, haar op een kruiwagen hebben te huis gebracht, waarbij ze zich zoo te weer stelde, dat de agenten haar goed moesten vasthouden;

- dat zij daarna bij mij is komen klagen dat Dr Bentfort haar op de straat had geworpen, en zij daarvan proces-verbaal wilde opgemaakt hebben, en dat zij toen op mijn bureau op de haar zo eigen beleedigende wijze weder zoo aanging, dat ik boos werd en haar zeide: het is een verdoemd werk met jou, moet die last weder beginnen;

- dat Berendina Vermaas in stede van niet te kunnen loopen, dadelijk nadat zij door de agenten op de boven om-

schreven wijze was te huis gebracht naar Schiedam is gewandeld.

Ik acht het niet ondienstig hierbij te voegen dat Berendina Vermaas vroeger in beteren toestand is geweest dan thans, daar zij voor het tegenwoordige arm is, en geldelijk door de kerk ondersteund wordt;

- dat zij ongeveer acht jaren geleden is begonnen om het de politie lastig te maken met klachten over mishandeling en belediging door bureu en andere aangedaan, doch dat die klachten bij onderzoek bleken niets te beteekenen, en zij doorgaans zelf de oorzaak door hare kwaadsprekerij bleek te zijn;

- dat zij reeds meermalen hiervan aan den Minister van Justitie, den Procureur-Generaal en Officier van Justitie heeft geschreven, doch dat bij onderzoek steeds bleek dat hare klachten zeer overdreven waren;

- Klaagster is naar mijn inzien iemand die niet wel bij het hoofd is, en komt het mij meest geraden voor om op hare brieven slechts niet te antwoorden, daar een eindeloos geschrijf van haar bij de beantwoording van een harer brieven er het gevolg van wezen zal.

Bron: Correspondentie Gem.Bestuur van Vlaardingen, 1879, nr 168.

Barendina werd te Vlaardingen geboren op 13 januari 1836 als dochter van Kornelis IJsbrand Vermaas en Neeltje van Minnen.

RESTEREND WINTERPROGRAMMA.

Maandag 20 januari 1986.

"Nostalgie ?". Lezing met een kleine show.

Mevrouw A.Moerman-van der Linden vertelt over de Vlaardingse vissers-vrouwendracht, waarbij ze zelf de verschillende drachten, zoals feest-, rouw-, zondagse en werkkleding zal showen.

Zaal: Triangel. Fransenstraat 14. Aanvang 20.00 uur.

Maandag 24 februari 1986.

Algemene Ledenvergadering.

Aanvang 19.30 uur.

Na de pauze zal de heer E.T.J.Eikema de avond verder verzorgen door ons iets te vertellen over "het bestuderen van bedrijfsgeschiedenis, onderzoek en het schrijven van een artikel". Dit aansluitend op zijn artikel in het jaarboek 1984 "Van Bloemfabriek tot Pelmolen".

Zaal: Bethelzaal, Burg.Verkadensingel 26.

Voor belangstellenden toegankelijk vanaf 20.15 uur.

Dinsdag 25 maart 1986.

"Gebruiksaardewerk vanaf de veertiende eeuw".

Dit is de titel van een lezing met dia's verzorgd door de heer G.Stam, oud-medewerker van de Archeologische Dienst van Rotterdam. Als bron bij de bestudering wordt gebruik

gemaakt van schilderijen en gravures met afbeeldingen van interieurs. Voor de 14e eeuw zijn we echter aangewezen op de vondsten verzameld bij archeologisch onderzoek.

Zaal: Pniëlkerk, Henriëtte Roland Holststraat 40.

Aanvang: 20.00 uur.

Dinsdag 22 april 1986.

"Oud Vlaardingen in de film".

Dit is de titel van films die we gekozen hebben voor de afsluiting van ons winterprogramma, welke gehouden zal worden in de filmzaal van het Visserijmuseum, Westhavenkade 53-54.

Aanvang 20.00 uur.

Voorjaarsexcursie zaterdag 24 mei 1986.

De mei-excursie zal dit jaar naar Maasland gaan, fraai gelegen aan de Gaag, met als 't ware de groene longen van Midden-Delfland in de borstkas en de drie vlieten die er ten zuiden langs schieten. We hopen "De Schilpen" = museumwinkel enz. en het Bureau van Uitvoering van Midden-Delfland te bezoeken, waar we deskundig rondgeleid en informatief volgetankt zullen worden. Daar tussen zal de inwendige mens aan bod kunnen komen in 't Trefpunt aan het Kerkplein. We waren er een aantal jaren geleden ook al eens naar alle tevredenheid op de koffie, soep en belegde broodjes.

U wordt vriendelijk verzocht met eigen vervoer te komen of dat te regelen via uw organisatoren F.W.Assenberg, tel. 34 28 96 en P.J.Westerdijk, tel. 74 07 05, bij wie u eveneens dient op te geven of u de excursie wilt meemaken; dit i.v.m. de lunch enz. Tot ziens!

Najaarsexcursie zaterdag 30 augustus 1986.

Het ligt in de bedoeling om op zaterdag 30 augustus 1986 in de ochtenduren naar Maassluis te gaan. Een bezoek aan het sleepvaartmuseum en andere interessante historische zaken staan op het programma.

Meer gegevens over deze excursie verschijnen te zijner tijd in de pers, zowel in Vlaardingen als in Maassluis. Mogelijk zal deze ochtend worden georganiseerd in samenwerking met de Historische Vereniging Maassluis. U hoort 't wel. Wij wensen u veel plezier.

De excursiecommissie.

Voor nadere bijzonderheden over de avonden verwijzen wij u t.z.t.naar de verdere publicaties in de verschillende dagbladen.

*

LEDEN WERVEN LEDEN!

Geeft u dit en voorgaande Tijd-Schriften en ook de fraaie Historische Jaarboeken eens ter lezing aan uw familie, vrienden en kennissen die nog geen lid zijn van de Historische Vereniging Vlaardingen. In de meeste gevallen zal dat tot resultaat hebben dat u onderstaande bon voor hen kunt invullen!!

hierlangs afknippen

Voor de betaling van de contributie wordt een acceptgiro-kaart toegezonden. Als welkomstgeschenk ontvangen nieuwe leden, zolang de voorraad strekt, het laatst verschenen Tijd-Schrift, anders een voorgaand nummer.

hierlangs afknippen

Ondergetekende,

.....

Adres

.....

Postcode en woonplaats

.....

geeft zich hierbij op als lid van de

HISTORISCHE VERENIGING VLAARDINGEN

tegen een contributie van f 26,- per jaar.

Datum:

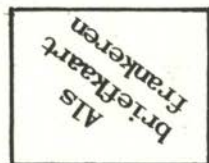
Handtekening:

Nog geen lid van de

HISTORISCHE VERENIGING VLAARDINGEN ?

Maar wel geïnteresseerd in publikaties zoals
dit Tijd-Schrift ?

Invullen en opsturen van onderstaande kaart zorgt ervoor
dat u de verenigingspublicaties, zoals Historisch Jaar-
boek en Tijd-Schrift, als lid krijgt toegezonden!

HISTORISCHE VERENIGING VLAARDINGEN

secretariaat

Lepelaarsingel 374

3136 PK VLAARDINGEN

Mededeling van het Stadsarchief.

Van 5 april tot en met 2 mei 1986 loopt op het Stadsarchief een verkooptentoonstelling van vlaardingse tekeningen van

COR MAARLEVELD

Openingstijden nog niet precies bekend, maar in ieder geval op de openingsuren van de studiezaal.

In 1911 schonk Simon van Gijn, oud-Vlaardinger en oprichter van het naar hem genoemde museum in Dordrecht, een aantal prenten en tekeningen aan de gemeente Vlaardingen. Dat was de geboorte van de rijke tekeningen -, prenten-, kaarten- en fotocollectie van het Stadsarchief die nog steeds groeit, door aankopen, het geven van opdrachten en schenkingen.

Hoogtepunten uit deze verzameling worden op het Stadsarchief geëxposeerd van 12 mei tot en met 13 juni 1986.

HISTORISCHE VERENIGING VLAARDINGEN

Sekretariaat:	Lepelaarsingel 374 3136 PK VLAARDINGEN Telefoon: 010 - 74 80 25
Postgiro:	750978 t.n.v. de penningmeester
Rabobank:	12.54.25.465 t.n.v. de penningmeester

Redaktie-adres Tijd-Schrift:

Markt 7, 3131 CR VLAARDINGEN
Telefoon: 010 - 34 33 46